

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Plats och tid Sölvesborg, Nakterhuset 13:00-16.00

Beslutande ledamöter Birgit Birgersson-Brorsson S
Kith Mårtensson M, från 13:10
Rune Andersen SD /i Mats Gunnarsson SD, frånvaro/
Roine Olsson S
Robert Manea KD

Ej beslutande ersättare Viveka Olofsson S
Bengt-Åke Karlsson M, tjänstgjorde 13.00-13.10

Övriga närvarande Lars Ericsson, kommunchef
Carl Johan Tykesson, ekonomichef
Anders Wanstadius, samhällsbyggnadschef
Marika Nilsson, kommunjurist/kanslichef
Monica Andersson, kommunsekreterare
Malin Petersson, administratör/registrator

Justeringsperson Robert Manea

Justeringsplats och tid Sölvesborg, kommunkansliet 2023-09-07

Underskrifter

Sekreterare	Paragrafer 138
	Monica Andersson	
Ordförande	
	Birgit Birgersson Brorsson	
Justerare	
	Robert Manea	

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ **Kommunstyrelsens arbetsutskott**

Sammanträdesdatum 2023-09-05

Datum då anslaget publiceras 2023-09-08 Datum då anslaget avpubliceras 2023-09-29

Förvaringsplats för protokollet Sölvesborg, kommunkansliet

Underskrift

Monica Andersson

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Ärendelista

§ 139	Rambudgetberedning - budget 2024, Sölvesborgs kommun	2023/155	5 - 160
-------	--	----------	---------

Kommunstyrelsens arbetsutskott**Inbjudna deltagare****Gruppledare**

Willy Söderdahl	kl. 13.00–15.50
Ulf Svensson	kl. 13.00–15.50
Stefan Welander	kl. 13.00–15.50

Arbete- och välfärdsnämnden

Niklas Joelsson, ordförande	kl. 13.00–15.50
Petra Johansen, vice ordförande	kl. 13.00–15.50
Björn Petersson, arbete- och välfärdschef	kl. 13.00–15.50

Barn- och utbildningsnämnden

Jörgen Englin S, ordförande	kl. 13.00–15.50
Diana Sjöström M, vice ordförande	kl. 13.00–15.50
Benny Karlsson SD, 2:e vice ordförande	kl. 13.00–15.50
Martin Åsman, barn och utbildningschef	kl. 13.00–15.50

Samhällsbyggnads, fritid och kultur nämnden (inkl. byggnadsnämnden)

Christopher Ekenberg S, ordförande	kl. 13.00–15.50
Susanne Fransson M, vice ordförande	kl. 13.00–15.50
Karolina Widerberg SD, 2:e vice ordförande	kl. 13.00–15.50
Anders Wanstadius samhällsbyggnadschef	kl. 13.00–15.50
Fredrik Olsson, verksamhetschef, fritid	kl. 13.00–15.50
Magnus Runesson, teknisk chef	kl. 13.00–15.50
Per Wagner, verksamhetschef, gata/park	kl. 13.00–15.50
Daniel Nilsson, bitr. fastighetschef	kl. 13.00–15.50

Byggnadsnämnden

Arne Bogren M, ordförande	kl. 13.00–15.50
Christina Hedenram S vice ordförande	kl. 13.00–15.50
Niklas Haraldsson, bygglovschef	kl. 13.00–15.50

Vård och omsorgsnämnden

Lina Jörnkrans S, ordförande	kl. 13.00–15.50
Paul Andersson KD, 2:e vice ordförande	kl. 13.00–15.50
Annelie Kjellström, omsorgschef	kl. 13.00–15.50
Camilla Ryrstedt, verksamhetschef	kl. 13.00–15.50
Kate Olsson, verksamhetschef	kl. 13.00–15.50

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Kommunstyrelsen, Kommunfullmäktige (inkl. Överförmyndarnämnden, valnämnden och förbunden)

Gullvi Nilsson S, ordförande i ÖFN kl. 13.00–15.50
Lisa Österbladh vice ordförande ÖFN kl. 13.00–15.50

HR

Ulrika Sjögren, HR-chef kl. 13.00–15.50

Kommunikation

Lisa Svanberg, kommunikationschef kl. 13.00–15.50

Måltid- och städservice

Jenni Sällberg, verksamhetschef måltid kl. 13.00–15.50
Rebecka Nilsson, verksamhetschef städ kl. 13.00–15.50

Ekonomikontoret

Linda Nilsson, ekonom
Helena Lindblom, ekonom
Martin Malmström, ekonom
Therése Lavesson, ekonom
Martina Lindblom, ekonom

Kommunstyrelsens arbetsutskott

KSAU § 138 Dnr 2023/155

Rambudgetberedning - budget 2024, Sölvesborgs kommun

BESLUT

Informationen och redovisningarna läggs till handlingarna.

Inledning

Kommunchef Lars Ericsson inleder med ram- och budgetprocessen för 2024 (flerårsplan 2025-2026).

Ekonomichefen lämnar en preliminär prognos för 2023, finansiella förutsättningar samt redovisar ekonomisk nulägesbeskrivning, framtida ekonomiska, verksamhetsmässiga förutsättningar och ekonomiska ramar 2024, bilaga 1.

Kommunchef Lars Ericsson lämnar Framtid Sölvesborgs förslag till ekonomiska ramar 2024, investeringsbudget 2024 och flerårsplan 2023-2026, bilaga 1.

Arbete- och välfärdsnämnden

Arbete- och välfärdsförvaltningens chef Björn Petersson redovisade ramförslag 2024.

Redovisning av verksamheten, omfördelningar och investeringar. Förändringar i driftsbudgeten till följd av författningar, volymförändringar och redan fattade beslut samt förändringar i driftbudgeten som önskas i övrigt, bilaga 1.

Barn- och utbildningsnämnden (skola, förskola)

Barn- och utbildningschef Martin Åsman redovisade ramförslag 2024.

Redovisning av verksamheten, omfördelningar och investeringar. Förändringar i driftsbudgeten till följd av författningar, volymförändringar och redan fattade beslut samt förändringar i driftbudgeten som önskas i övrigt, Skolutredning, pedagogisk del redovisas, bilaga 1.

Samhällsbyggnad, fritid, och kulturnämnden och Byggnadsnämnden

Samhällsbyggnadschef Anders Wanstadius redovisade ramförslag 2024.

Redovisning av verksamheten, omfördelningar och investeringar. Förändringar i driftsbudgeten till följd av författningar, volymförändringar och redan fattade beslut samt förändringar i driftbudgeten som önskas i övrigt, bilaga 1.

Vård- och omsorgsnämnden

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Omsorgschef Annelie Kjellström redovisade ramförslag 2024.

Redovisning av verksamheten, omfördelningar och större investeringar.
Förändringar i driftsbudgeten till följd av författningar, volymförändringar och redan fattade beslut samt förändringar i driftbudgeten som önskas i övrigt, bilaga 1.

Kommunstyrelsen, Kommunfullmäktige (inkl. Överförmyndarnämnden, Valnämnden och förbunden)

Kommunchef Lars Ericsson redovisade ramförslag 2024.

Redovisning av verksamheten, omfördelningar och större investeringar.
Förändringar i driftsbudgeten till följd av författningar, volymförändringar och redan fattade beslut samt förändringar i driftbudgeten som önskas i övrigt, bilaga 1.

Exp.

Redovisande förvaltningar
Nämnderna

Rambudgetberedning 2023-09-05

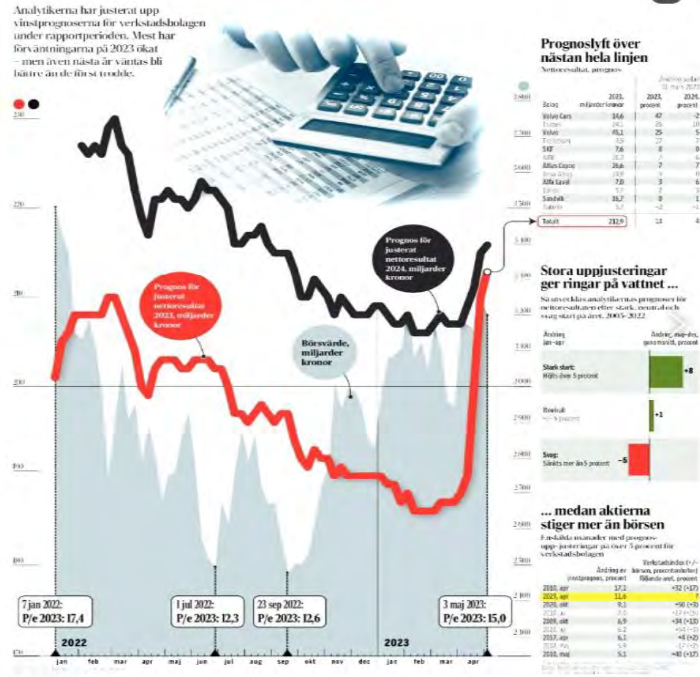
Finansiella förutsättningar

Vad har hänt sedan 230529

Stark rapportperiod

Glädjehock

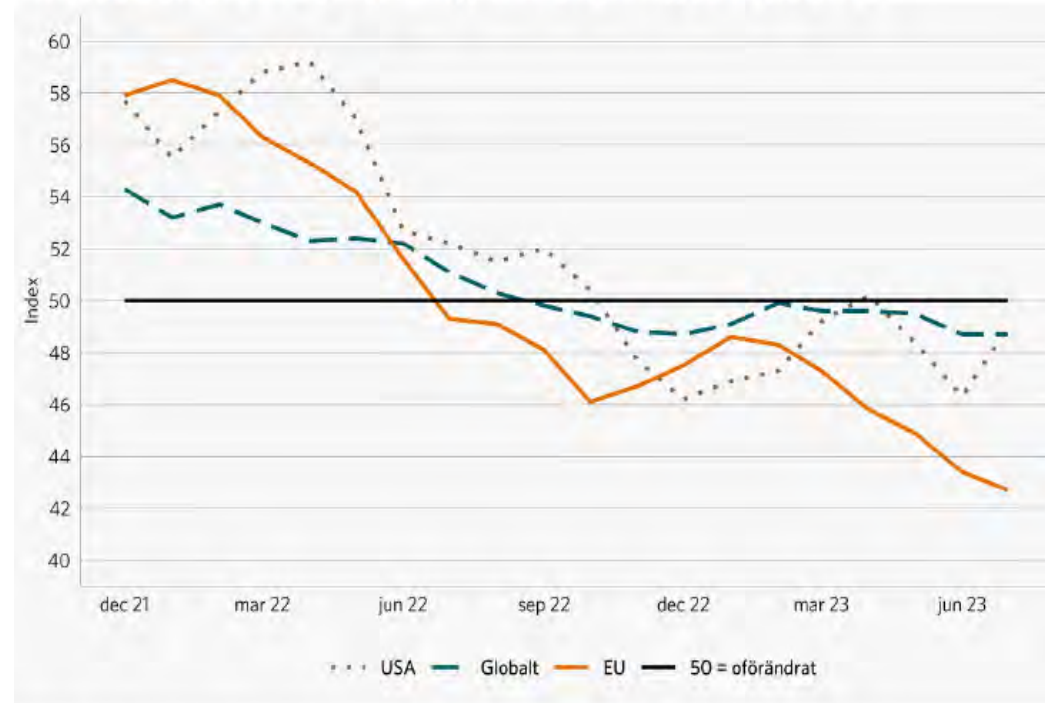
Analysikerna har justerat upp vinstprognoserna för verkstadsbolagen under rapportperioden. Mest har förväntningarna på 2023 ökat – men även nästa år väntas bli bättre än de första två åren.

Vassare verkstad än någonsin förr

Svagt stämningläge, särskilt inom EU Inköpschefsindex (PMI), tillverkningsindustrin

Källa: Macrobond

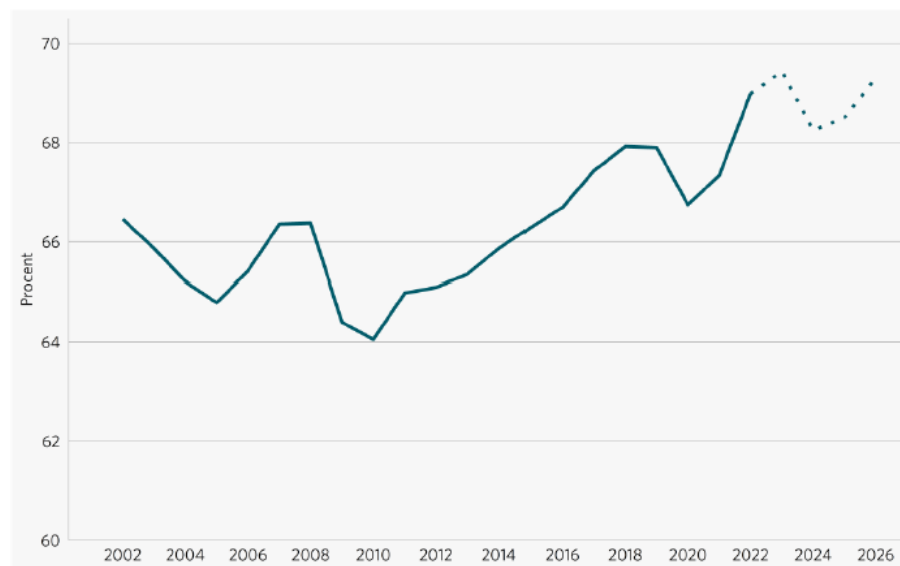
Vad har hänt sedan 230529

Lågkonjunkturen dämpar arbetsmarknaden

- Svag produktion dämpar antalet sysselsatta nästa år
- Stark arbetsmarknad än så länge
- Arbetsmarknaden påverkas med eftersläpning

Sysselsättningsgraden dämpas framöver

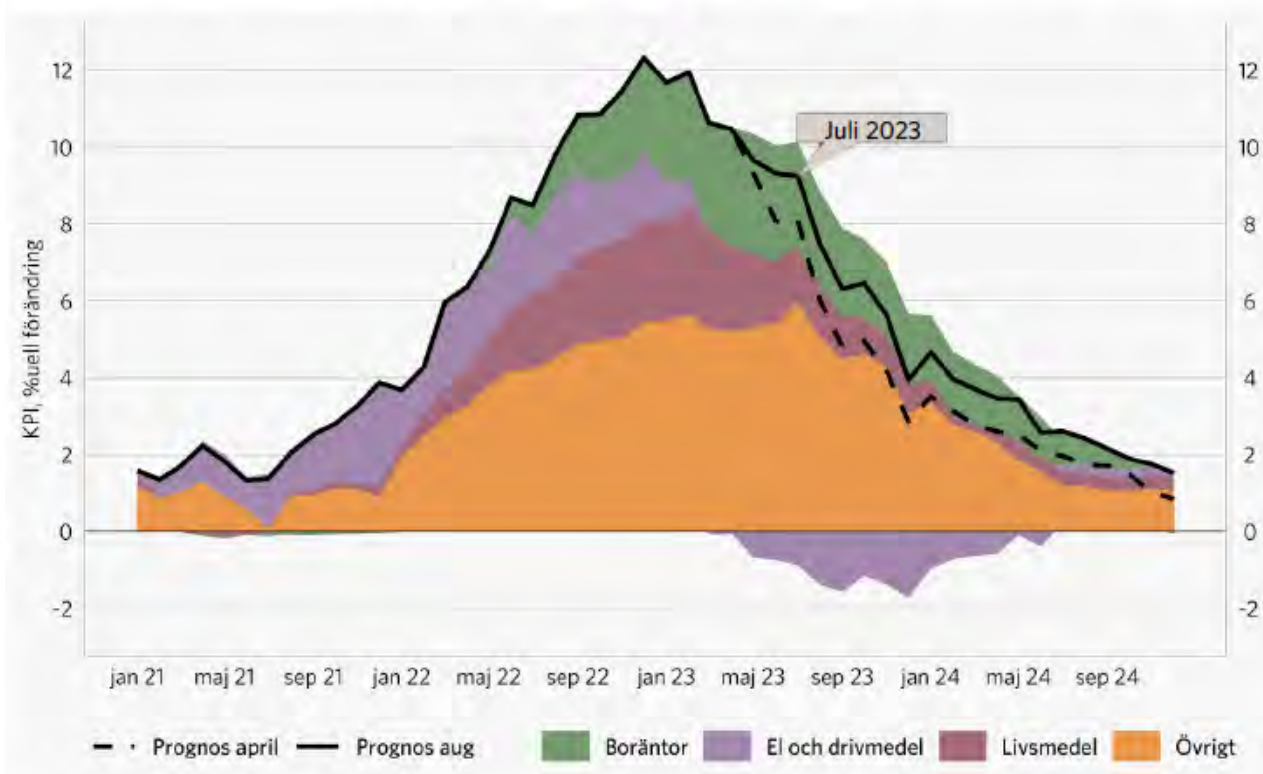
Antal sysselsatta som andel av befolkningen, 15-74 år

Källor: Statistiska centralbyrån, Sveriges Kommuner och Regioner

Vad har hänt sedan 230529

KPI-inflationen hög, men toppen är bakom oss Procentuell förändring och bidrag, procentenheter

Källor: Statistiska centralbyrån via Macrobond, Sveriges Kommuner och Regioner

Vad har hänt sedan 230529

Rampåverkande budgetjusteringar 2024-26 jmf Budget 2023

2023-05-30

3. ÅTGÄRDER FÖR EKONOMISK BALANS

Verksamhet	2023	2024	2025	2026	2023-2026
Utgångsläge	1 148	12 500	12 500	12 500	
Finans	-2 200	-20 732	-26 843	8 880	
Förvaltningarnas önskemål prio 1		-40 083	0	0	
Skattehöjning 1 krona eller pensioner		40 000	0	0	
ÅTGÄRDER FÖR EK BALANS	13 552	20 815	26 843	-8 880	52 330
Kommunens resultat	12 500	12 500	12 500	12 500	50 000

Vad har hänt sedan 230529

	2024	2024	
	230529	230904	Diff
Resultat 2023	12 500	1 148	-11 352
Skatt	61 535	70 221	8 686
Löner	-36 612	-38 612	-2 000
Pensioner	-24 000	-20 000	4 000
Återföring eget kapital SBKF och CURA	-11 400	-11 400	0
Reavinst Ljungaviken Viktoriafastigheter	-5 400	-5 400	0
Reavinst Tredenborg	-2 490	-2 490	0
Datorer till investering	-2 700	-2 700	0
Flyktingpotten nytt uttag 2024	29 000	29 000	0
Statsbidrag reduktion timanställda inom omsorgen	-26 000	-26 000	0
Finansiella Intäkter/kostnader netto	-1 900	-2 129	-229
Övrigt	-765	98	25
Tillkommande skatt utöver SKR prognos 23:36 BEDÖMNING	0	3 000	3 000
Utökad statsbidrag enligt budgetpropositionen BEDÖMNING	0	12 000	12 000
SUMMA FINANS	-20 732	5 588	26 320
SUMMA VERKSAMHETERNA	-40 083	40	40 123
Resultat	-48 315	6 776	55 091
Åtgärder	60 815	0	60 815
RESULTAT	12 500	6 776	0

Vad har hänt sedan 230529

Rampåverkande budgetjusteringar 2024-26 jmf Budget 2023

2023-09-04

ÅTGÄRDER FÖR EKONOMISK BALANS

Verksamhet	2023	2024	2025	2026	2023-2026
Utgångsläge	1 148	1 148	6 776	10 471	
Finans		5 588	-8 305	11 176	
Förvaltningarnas önskemål prio 1		-40 083	0	0	
Åtgärder Framtid Sölvesborg		40 123	0	0	
ÅTGÄRDER FÖR EK BALANS			12 000	10 000	22 000
Kommunens resultat	1 148	6 776	10 471	31 647	50 042

SLUT

Kommunchefen

Ramberedning 2023-09-05 inför 2024

Förslag från Framtid Sölvesborg

Inriktning på ramförslaget:

*utgår från förutsättningarna med stora kostnadsökningar för pensionerna, ökad kostnader för insatsvaror och personal, högre räntekostnader, stora intäktsökningar som dock ej täcker kostnadsökningarna,

*inriktning att så långt möjligt freda de verksamheter som ligger medborgarna närmast (vård, skola, omsorg, sociala tjänster etc),

*kombinera kortsiktiga åtgärder med långsiktiga strukturförändringar,

*investeringsbudget och flerårsplan som är realistisk (hinner genomföras) och ”ryms inom den ekonomiska ramen”: resultat+avskrivning+rimlig upplåning.

Kommunchefen

Ramberedning 2023-09-05 inför 2024

Förslag från Framtid Sölvesborg

Strategin för åren 2024-2026

Under de befarat kommande svåra åren 2024 och 2025 görs besparingar som gör att vi anpassar verksamhetens kostnadsnivå till det som är långsiktigt hållbart men inte gör detta mer än vad den samlade intäktsnivån påkallar, med också hänsyn till ett rimligt budgeterat resultat respektive år. Rimliga möjligheter till uppräknade intäkter, och sänkta finansiella kostnadsdelar, ska beaktas i arbetet.

De årliga driftsresultaten behövs för att delfinansiera våra investeringar och för att fungera som en buffert för uppdykande oförutsedda kostnader.

Förhoppningen är att, baserat på nuvarande bedömningar, fr o m år 2026 kunna ha anpassat kostnadsnivån till intäktsnivån. Detta kräver en kombination av kortsiktiga besparingar och strukturförändringar som ger varaktiga större kostnadsminskningar på sikt.

Kommunchefen

Ramberedning 2023-09-05 inför 2024

Förslag från Framtid Sölvesborg

Arbetsmetod:

Förvaltningscheferna inventerar behov och önskemål inför 2024 (drift och investeringar).

Ledde fram till en "prio 1-lista" om ca + 40 Mkr i driftsdelen).

Uppgift att inventera besparingar inom resp förvaltning utöver vissa övergripande definierade.

Ledde fram till en "bruttolista" om ca - 26 Mkr i driftsdelen.

Analys och bedömning av "intäktssidan" för kommunen: har vi fog för att öka dem mer än gällande prognoser? Svar: ja, i viss mån.

Kommunchefen

Ramberedning 2023-09-05 inför 2024

Förslag från Framtid Sölvesborg

Resultat:

*förslag till ekonomiska ramar 2024 (varaktiga). I vissa verksamheter måste dock alltid finnas möjlighet att "återkomma till Ks och Kf" om vissa svårpåverkbara verksamheter drabbas av ökade kostnader (t ex placeringskostnader, interkommunal ersättning, LOV-ersättning inom SÄBO).

*förslag om tillfälliga tilläggsramar (ianspråktagande av särskilt statsbidrag för minskat antal timanställda i äldreomsorgen).

*förslag om investeringsbudget 2024 och flerårsplan 2025-2026.

Kommunchefen

Ramberedning 2023-09-05 inför 2024

Förslag från Framtid Sölvesborg

Förslag till ekonomiska ramar 2024 (varaktiga)

Ramfördelning 2024: komponenter och summor, fördelat per organ och summerat (varaktiga förändringar)													
Belopp i tkr													
Faktor													
2024													
	Organ											Summa	Anm
	100	101	102	103	105	201	203	SFKN	207	199			
	KF	KS KLF	KS Service	Förbunden	ByN	BUN	AVN	(205 + 301)	VON	Finans			
Budgetbelopp 2023	-5 672	-65 273	-20 876	-21420	-687	-462 869	-217 976	-102 955	-298 534	1 197 410	1 148	Budgeterat resultat 2023	
Finansiella faktorer i startskedet, netto										-9 412	-9 412	Enl CJT 30/8	
Utökat statsbidrag i budgetpropositionen										12 000	12 000	Bedömd effekt för Sölvesborg	
Uppräkning av skatteunderlaget (utöver nuv prognos)										3 000	3 000	Bedömd effekt för Sölvesborg	
Förslag, utökningsdel:	-917	-1266	-3 668	-194	-13	-5 444	-5 741	-4 000	-4 000		-25 243		
Förslag kostnadsminskningar:	0	7 015	1000	0	0	3 818	3 050	7 100	3 300		25 283		
Summor (kolumn):	-6 589	-59 524	-23 544	-21614	-700	-464 495	-220 667	-99 855	-299 234	1202 998	6 776	Budgeterat resultat 2024	
Nettoförändring:	-917	5 749	-2 668	-194	-13	-1626	-2 691	3 100	-700	5 588	5 628		

Kommunchefen

Ramberedning 2023-09-05 inför 2024

Förslag från Framtid Sölvesborg

Förslag till ekonomiska ramar 2024 (tillfälliga)

Ramfördelning 2024: komponenter och summor, fördelat per organ och summerat (engångsintäkter 2024)														
Belopp i tkr														
Faktor														
2024														
Organ													Summa	Anm
100	101	102	103	105	201	203	SFKN	207	199					
KF	KS KLF	KS Service	Förbunden	ByN	BUN	AVN	(205 + 301)	VON	Finans					
Engångsintäkt 2024:														
KS Service													-2 000	(Del av 18 700 tkr)
VON													-2 000	Microsoft 365 projekt kostnad
VON och AVN													-550	Åtgärder inom VON (utöver nedan poster) 2024
VON													-420	Utbildning (bemanningsakademien) 2023
VON													-1080	Merkostnad medicinskåp 2023
VON													-300	Kostnad nya brukarlås SÄBO 2023
Finansen													-8 000	Projektleddning "Heltid som norm" 2024
Ks SBF och SFKN													-500	Inlösen del av pensionsskuld
KS Service													-500	Projektleddn Facility Management
Summa:													-15 350	Omtag AD-programmet
0	0	-2 750	0	0	0	-275		-4 325	-8 000	(resten tillförs resultatet/ utgör buffert)				

Kommunchefen

Ramberedning 2023-09-05 inför 2024

Förslag från Framtid Sölvesborg

Utredningsuppdrag i förslaget:

Flera åtgärder/utredningar som bör ge strukturell effekt påbörjas senast under 2024:

*energieffektiviseringar om ca – 1,0 Mkr/år i två år föreslås (motsv ca 8 % av årskostnaden vid normal prisnivå/år),

*utredning samordning av resurserna inom måltids- och städservice med den inom vaktmästeriet (ca 140 årsarbetare), bedöms kunna ge besparingseffekt om ca – 4,0 Mkr vid full effekt,

*utredning om möjligheten till att i kommunens gymnasieskola erbjuda anpassad utbildning för elever med NPF-diagnos med åtföljande undanröjda behov av boende på annan ort i gruppboende. Bedöms kunna spara ca – 3,0 Mkr vid full effekt.

Kommunchefen

Ramberedning 2023-09-05 inför 2024

Förslag från Framtid Sölvesborg

Utredningsuppdrag i förslaget:

*utredning om förändringar i skolorganisationen som frigör medel där elevvolymen minskar vilka kan användas för behövliga satsningar inom andra delar av skolan,

(Effekterna av dessa båda åtgärder kommer först efter något år och i vissa fall stegvis (t ex i takt med att nuvarande elever slutför sina studier och nya tillträder).

*investeringen i Smeden 5 (nuvarande Derome-fastigheten) fördelas på lämpligt sätt i kommunkoncernen varvid driftskostnadseffekten för kommunen dämpas,

*utreda kommunens chefsstruktur inför ramarbetet 2025 (nivåer, chefsområden, behov av antal chefer, samspelet med olika former av chefsstöd etc), klart till ramberedning i maj 2024.

Kommunchefen

Ramberedning 2023-09-05 inför 2024

Förslag från Framtid Sölvesborg

Åtgärder i övrigt som föreslås:

*ändrade ägardirektiv till de helägda bolagen om ”nolluppräkning” av hyror, entreprenadavgifter o dyl,

*utredning av möjligheten och effekten av återtagna vård- och omsorgsfastigheter från allmännyttan till kommunen, t ex från år 2025,

Kommunchefen

Ramberedning 2023-09-05 inför 2024

Förslag från Framtid Sölvesborg

Investeringsbudget 2024 och flerårsplan 2025-2026

INVESTERINGAR 2023-2026

Större objekt	BESLUTAD				
	2023	2024	2025	2026	TOTALT 23-26
Underhåll	8,3	26,4	19,4	18,0	72,1
Lekplatser	1,3	5,0	5,0	5,0	16,3
Markgatan	15,9	40,3			56,2
Idrottsanläggningar		25,1			25,1
Badhuset		6,1			6,1
Derome	19,0	5,0			24,0
Särskolan Mjällby	0,4		50,0	4,0	54,4
Rådhuset Sbg			5,3		5,3
Deponi/ kajstabilisering mm			20,0	20,0	40,0
Svarta led konstgräs				10,0	10,0
Hällsviksbadet			10,0		10,0
Kulturlokaler			5,0	10,0	15,0
Delsumma större objekt	44,9	107,9	114,7	67,0	334,5

Mindre objekt	2023	2024	2025	2026	TOTALT 23-26
Gata/ Park	10,3	3,5	9,2	10,8	33,8
Fastighet	15,0	0,0	10,5	2,3	27,8
Strategisk avdelning	4,8	0,0	0,0	0,0	
Förvaltningarna	16,2	11,6	8,7	5,3	41,8
Delsumma mindre objekt	46,3	15,1	28,4	18,4	108,2

SUMMA KOMMUNEN	91,2	123,0	143,1	85,4	442,7
-----------------------	-------------	--------------	--------------	-------------	--------------

Strandvallen MAIF finans	3,1	17,5			
Exploatering	16,0	15,0	4,7	11,2	

SUMMA SAMTLIGA	110,3	155,5	147,8	96,6	510,2
-----------------------	--------------	--------------	--------------	-------------	--------------

Kommunchefen

Ramberedning 2023-09-05 inför 2024

Förslag från Framtid Sölvesborg

Investeringsbudget 2024 och flerårsplan 2025-2026

Finansiering

2023-09-04

Tkr	2023	2024	2025	2026	Summa 2023-2026
Investeringar exklusive exploateringar och objekt finansierade av MAIF	91 200	123 000	143 100	85 400	442 700

Finansiering av investeringarna:

Avskrivningar	42 600	42 600	42 600	42 200	170 000
Driftresultatet	1 148	6 776	10 471	31 647	50 042
Nya lån	40 000	66 000	70 000	40 000	216 000
Likvida medel 2022: 75,6 mkr 2026: 69,0 mkr					6 658
Summa finansiering	83 748	115 376	123 071	113 847	442 700

Kommunchefen

Ramberedning 2023-09-05 inför 2024

Förslag från Framtid Sölvesborg

Processen framöver

Nationellt:

20/9 Regeringens budgetproposition för 2024

5/10 och 14/12 nya skatteunderlagsprognoser för 2024

Sölvesborg:

*beslut om ekonomiska ramar 2024 m m på Ks 12/9 och Kf 25/9

*oktober: beslut i respektive nämnd om förslag till budget 2024

*budgetberedning med KsAu 7/11 (nämnder m fl inbjudna)

*beslut om budget 2024 m m på Ks 14/11 och Kf 27/11

*december: reservmånad (dock måste skattesatsen tas i november)

SLUT

Arbete- och välfärdsförvaltningen

Rambudgetförslag 2024

Sammanfattning av budgetförslaget (belopp i tkr)

Nuvarande budgetram 2023 (Enligt beslut i KF dec 2022)	-217 976
Äskad ramförändring	-7 955
Tilldelad ramförändring enligt Framtid Sölvesborg	-2 691
Tilldelad investeringsutgift enligt Framtid Sölvesborg	1 610

Arbete- och välfärdsförvaltningen

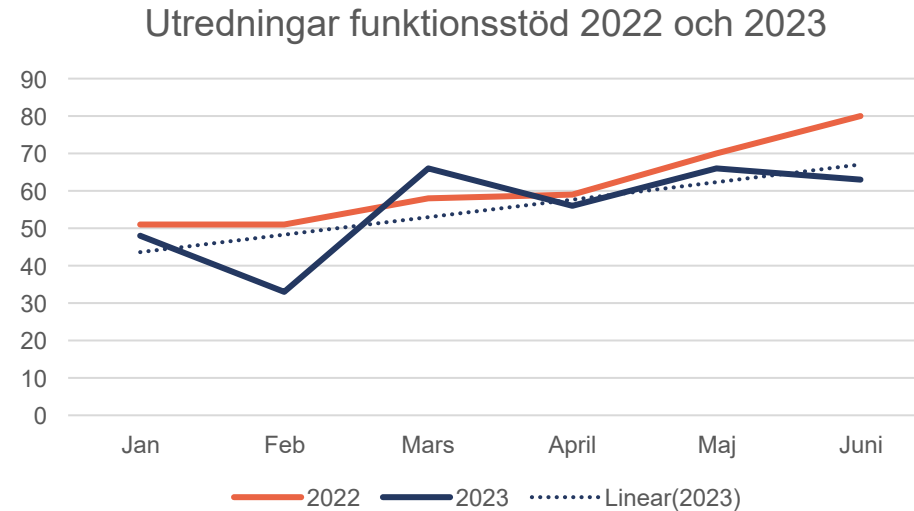
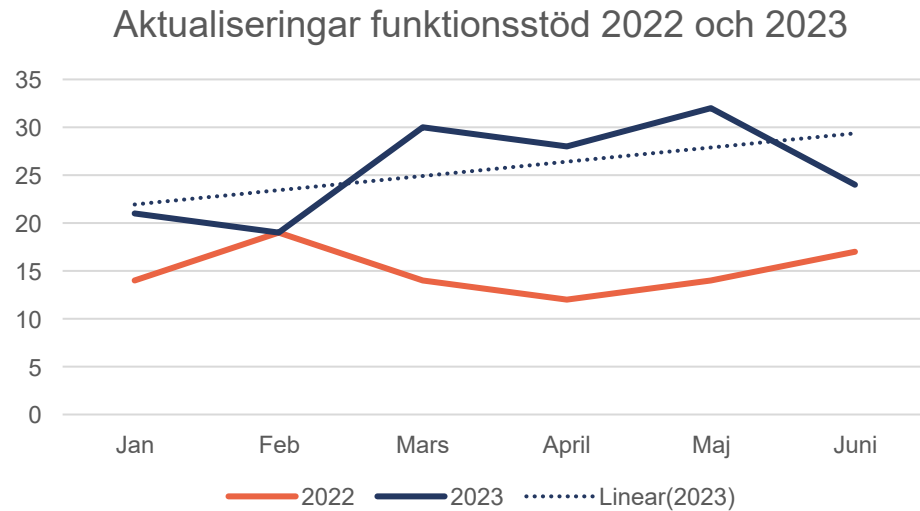
Budgetförslag 2024

Kommentarer om aktuell situation

1. En insikt om det försämrade ekonomiska läget finns i verksamheten, det finns en kostnadsmedvetenhet –viktigt att veta! (Positiva nettokostnadsavvikelser!)
2. Nämnden har dock en expanderande volym inom LSS, Socialpsykiatri och barnavård.
3. Nämndens verksamhet är till stor del lagreglerat – vi måste kunna verkställa till en god kvalitet.
4. Trots budgetmedel finns stora problem att kunna rekrytera främst socionomer till myndighet barn men generellt svårt att rekrytera socionomer och chefer. Stor utmaning!
5. I en begränsande ram måste lagreglerade insatser prioriteras. Men med nedskärningar inom exempelvis öppenvård och förebyggande verksamhet riskerar kostnaderna att öka, volymerna ökar eftersom de enskildas behov av hjälp sannolikt ökar.
6. Om vi inte kan verkställa insatser på hemmaplan ökar kostnaderna eftersom vi behöver köpa insatserna utifrån – vilket blir mycket dyrare.
7. I lågkonjunkturer behöver i regel alltid socialtjänstens verksamhet prioriteras för att inte samhällseffekterna ska bli för stora, svackan för djup. *(Ngt som staten borde hjälpa till med !)*

Arbete- och välfärdsnämnden

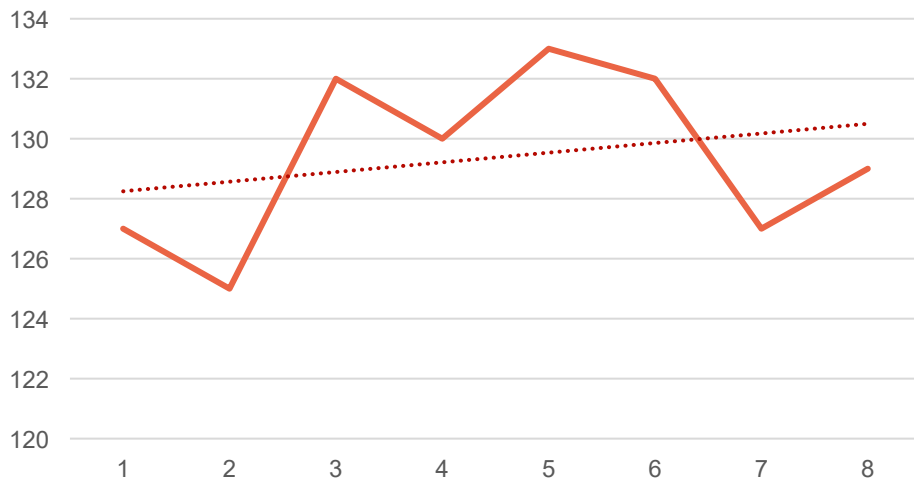
Funktionsstöd, januari – Juni 2022 och 2023

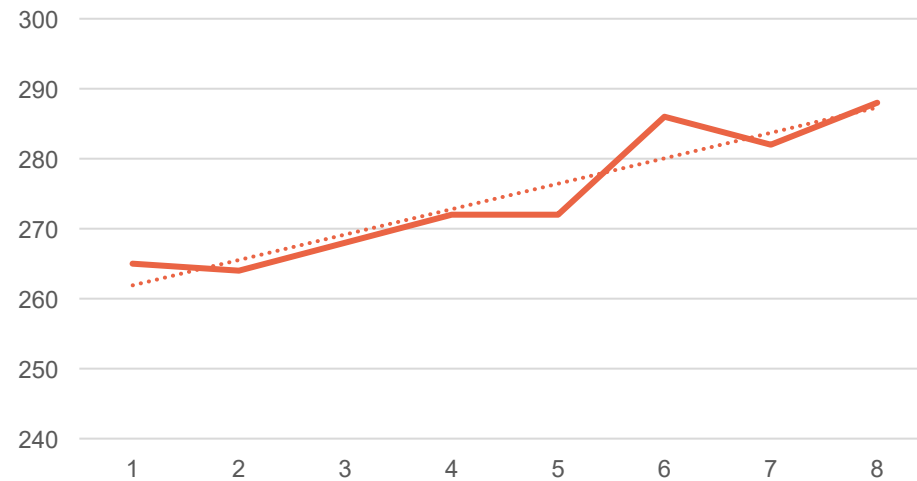
Arbete- och välfärdsnämnden

Funktionsstöd, januari – augusti 2023, antal personer

Antal personer i insatser enligt SoL

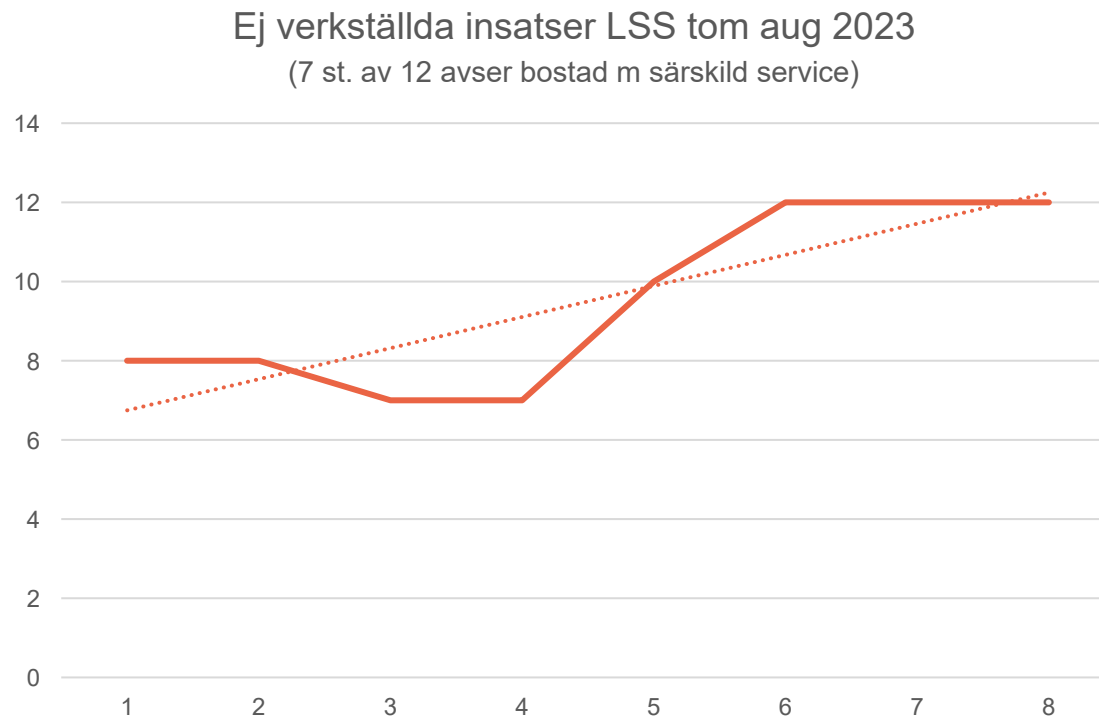
Antal personer i insatser enligt LSS

Arbete- och välfärdsnämnden

Funktionsstöd, januari – augusti 2023.

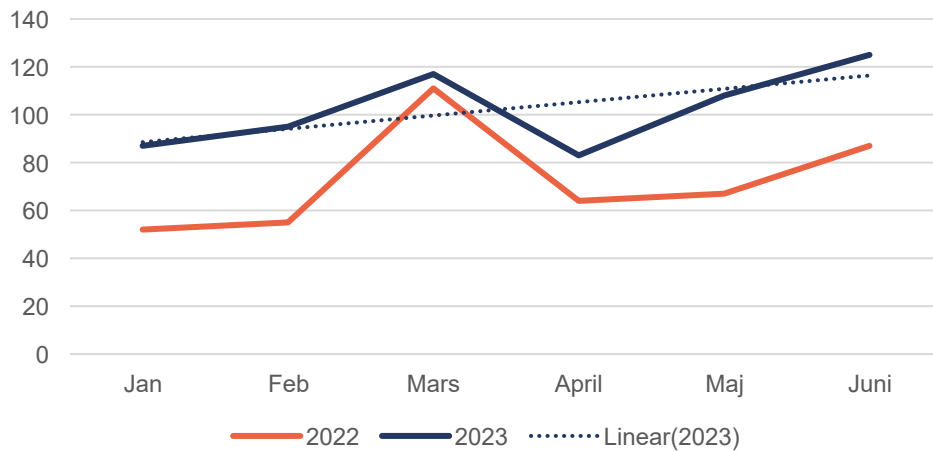
Fler ej verkställda insatser (ej verkställda inom 3 månader) är att vänta – Idag 10 st. i kö till gruppbostad.

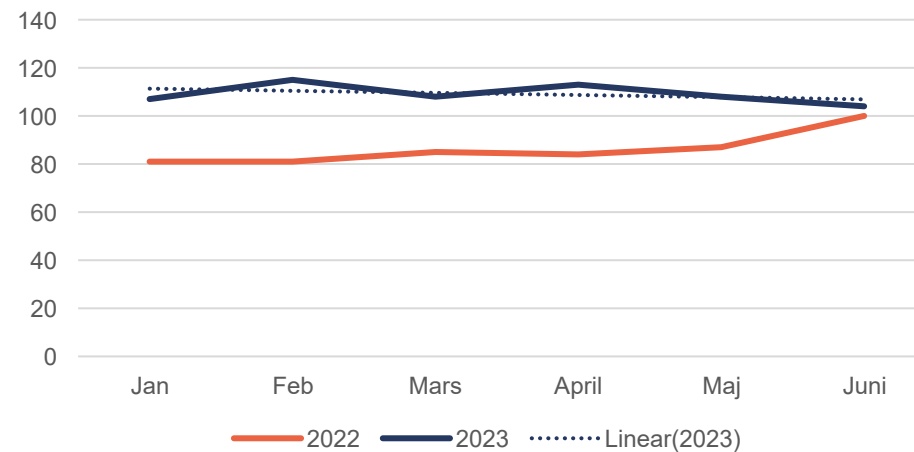
Arbete- och välfärdsnämnden

Barnavård IFO, januari – juni 2022 jämfört med 2023.

Aktualiseringar barn och unga 2022 och 2023

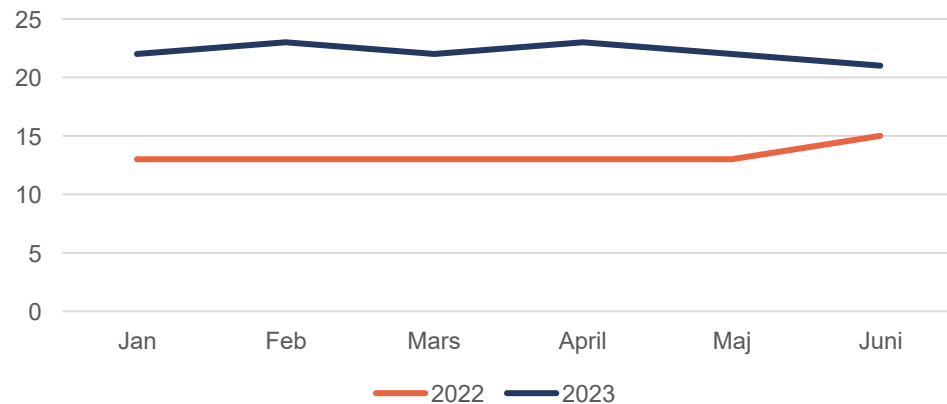
Utredningar barn och unga 2022 och 2023

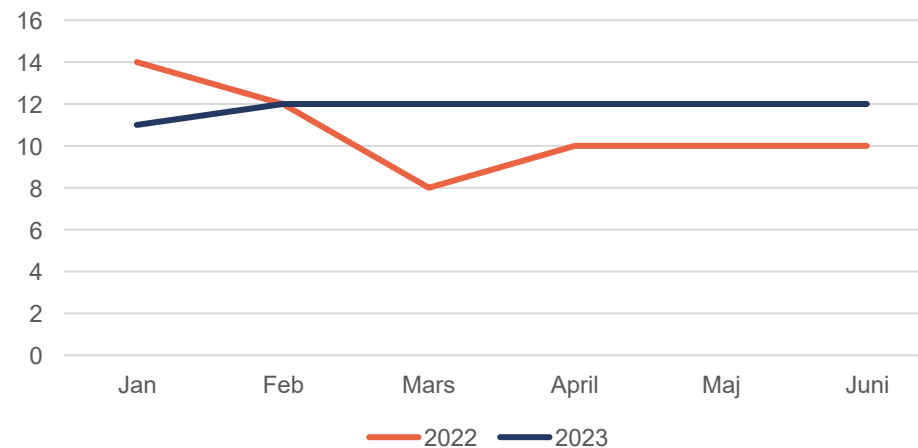
Arbete- och välfärdsnämnden

Barnavård IFO, januari – juni 2022 jämfört med 2023.

Utredningar barn och unga per tjänst 2022 och 2023

Ärende per *barnhandläggare 2022 och 2023

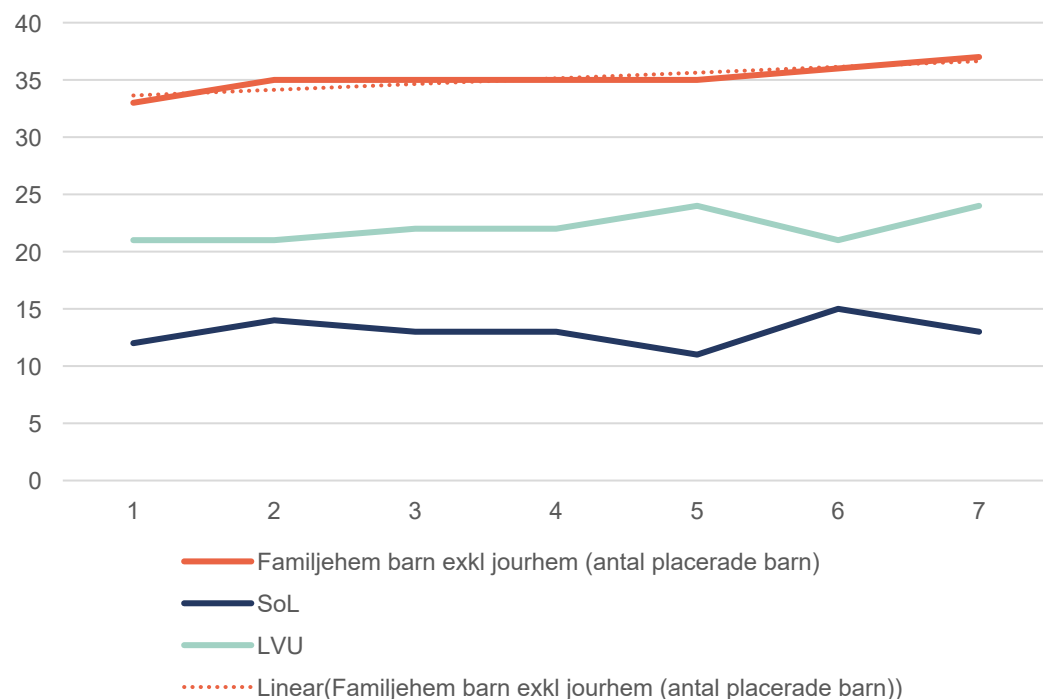

* Socionom som handlägger familjehemsplacerade barn

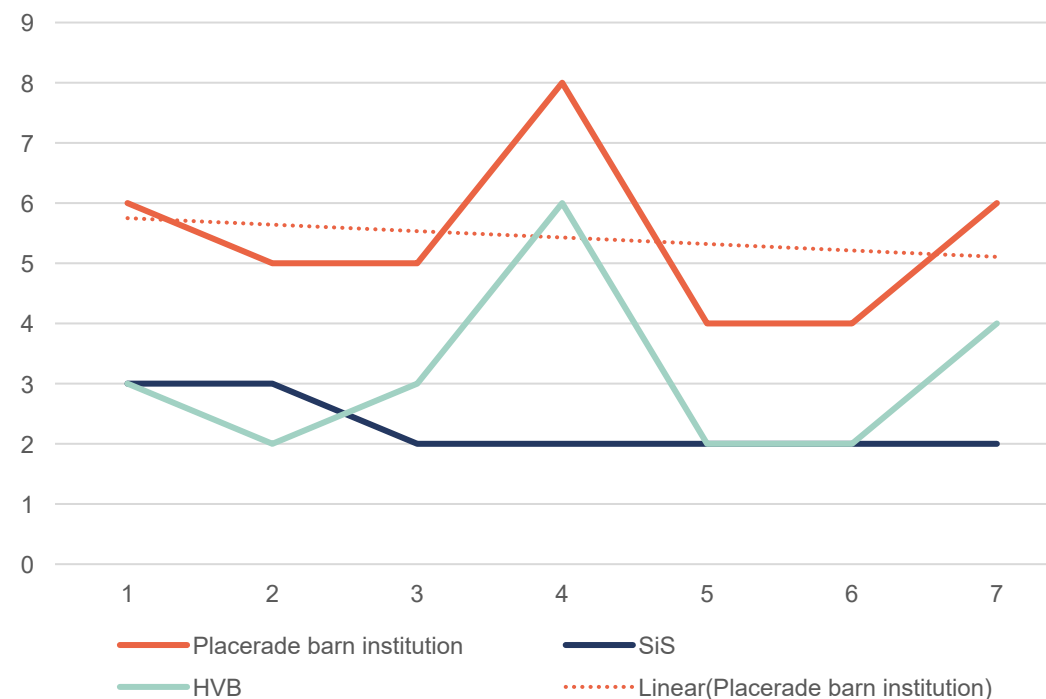
Arbete- och välfärdsnämnden

Barnavård, januari – juli 2023, antal barn.

Familjehem barn exkl. jourhem

Placerade barn institution tom juli 2023

Arbete- och välfärdsnämnden

Budgetförslag 2023

Större förändringar i driftsbudgeten – nödvändiga behov för att klara kvalitén i verksamheten – augusti 2023

Nr	Prioriterat äskande 2024 tkr	Prio 1 Aug	Tjänster
a1	Utökning socialsekreterare 1,0 åa	-700	1,00
b1	Nytt gruppboende 2024 med 6 platser, drift inkl. hyra. 2 månaders drift	-1150	8,87
b2	Budgetmedel till inrättad SFI-lärartjänst, 1,0 åa, helår/UAF.	-760	
b3	Höjda omkostnader familjehem/kontaktpersoner/IFO	-1200	
b5	Administration utökad 0,5 åa /SSB	-280	0,50
c2	Utökning av tjänst fritidsgårdar 2,12 åa och TTS 0.1 åa/IFO (Soc. inv. fond)	-1160	2,12
c3	Utökad driftkostnad Fritidsgårdar/IFO	-145	
c4	Drift för det övergripande förebyggande samordningsuppdraget/IFO	-200	
c6	Utökat behov av boendestöd 2,8 åa/SSB	-1560	2,80
c7	Ökat antal familjehem, volymökning/IFO	-800	
	Summa totalt	-7955	15,3

Arbete- och välfärdsnämnden

Budgetförslag 2023

Föreslagna investeringar

Delområde	Objekt	Plan 2024	Kap. kostn. helår 2024
UAF	Reinv maskiner o inv Café och mötesplats	75	8
SSB	Inventarier gruppboende/daglig verksamhet	205	23
SSB	Inventarier nytt gruppboende	450	50
Centralt	Inventarier övergripande	250	28
Centralt	IT, Trådlösa nätverk - Flyttas från AVN till IT-avd.	120	25
Centralt	IT, Trådlösa nätverk - Flyttas från AVN till IT-avd.	-120	-25
Centralt	IT verksamhetssystem	350	74
IFO	Utrustning arkiv IFO	100	11
UAF	IT laddningsskåp för IPADS/Chromebooks 2 st. UAF	80	17
UAF	Maskiner AME (pelarborrmaskin, gräsklippare) UAF	100	11
	Totalt	1 610	223

SLUT

Barn- och utbildningsnämnden

Rambudgetförslag 2024

Sammanfattning av budgetförslaget (belopp i tkr)

Nuvarande budgetram 2023 (Enligt beslut i KF dec 2022)	-462 869
Äskad ramförändring	-4 444
Tilldelad ramförändring enligt Framtid Sölvesborg	-1 626
Tilldelad investeringsutgift enligt Framtid Sölvesborg	44 050
Varav fastigheter	40 250
Varav övrigt	3 800

Barn- och utbildningsnämnden

Rambudgetförslag 2024 (Laglighet, kvalitet och service)

Underlag och analys

- Hemkommunens volymförändringar, skolval, gymnasieval medborgarens behov av barnomsorg/skolbarnomsorg, enligt prognos. Volymerna påverkar organisationen av verksamheten vilken kan bli mer kostnadseffektiv eller öka nämndens kostnad för respektive verksamhet.
- Förändring i lagstiftning, förordningar för statsbidrag samt annan index- eller prisjustering som aviserats i avtal etc., vilket förändrar nämndens ekonomiska åtaganden utifrån beslutad organisation och kvalitet.
- Förändringar som föreslagits i samverkan med barn/elever, vårdnadshavare, medarbetare och arbetstagarorganisationer för att förbättra verksamhetens kvalitet. Sammanställning av arbetsmiljöarbetet vilket kan föranleda åtgärder i verksamheten. Samt politiskt prioriterade insatser för verksamhetsutveckling.

Barn- och utbildningsnämnden

Statistik och prognoser

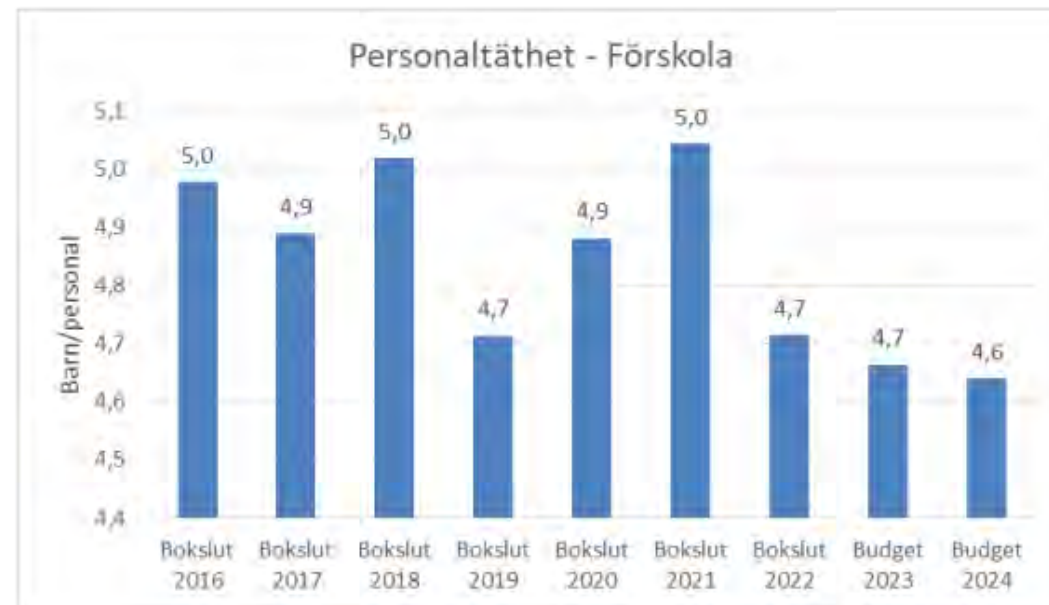
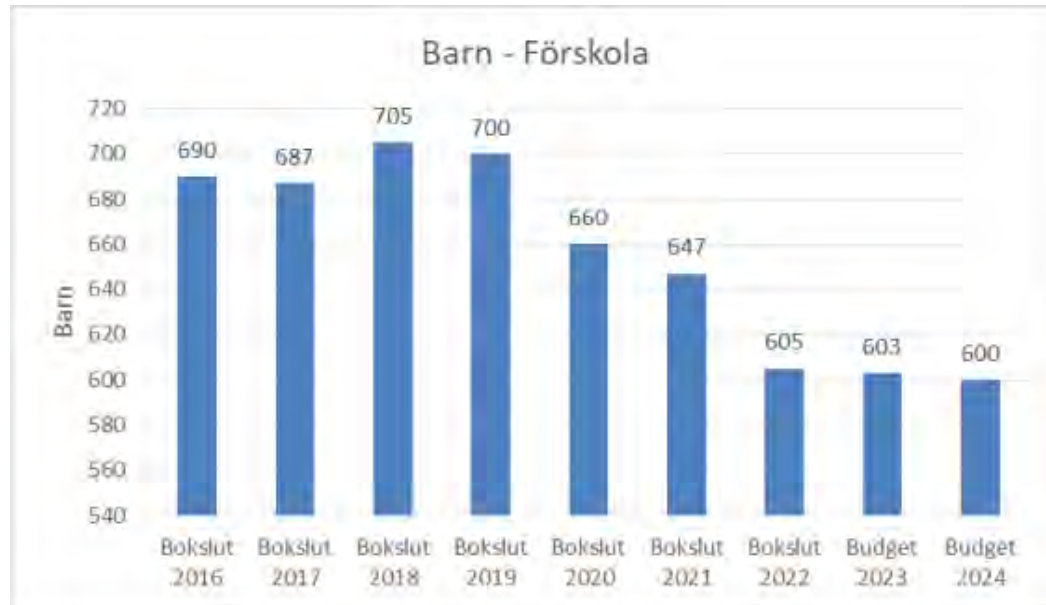
Befolkning 1-18 år - förändring utifrån nuläge 2022 till 2032 (Källa: Prognos Statisticon)

	Årlig 1-18 år förändring		Årlig 1-5 år förändring		Årlig 6 år förändring		Årlig 7-9 år förändring		Årlig 10-12 år förändring		Årlig 13-15 år förändring		Årlig 16-18 år förändring	
2022	3 272	0	773	0	179	0	559	0	583	0	573	0	605	0
2023	3 226	-46	778	5	148	-31	545	-14	586	3	584	11	585	-20
2024	3 159	-67	768	-10	159	11	526	-19	559	-27	603	19	544	-41
2025	3 122	-37	756	-12	159	0	493	-33	565	6	580	-23	569	25
2026	3 093	-29	751	-5	154	-5	475	-18	551	-14	583	3	579	10
2027	3 064	-29	737	-14	163	9	480	5	533	-18	558	-25	593	14
2028	3 009	-55	735	-2	152	-11	484	4	503	-30	562	4	573	-20
2029	2 990	-19	736	1	150	-2	477	-7	503	0	550	-12	574	1
2030	2 938	-52	739	3	149	-1	472	-5	491	-12	534	-16	553	-21
2031	2 909	-29	742	3	149	0	461	-11	495	4	506	-28	556	3
2032	2 875	-34	743	1	150	1	457	-4	488	-7	491	-15	546	-10
Akkumulerat		-397		-30		-29		-102		-95		-82		-59

Minskning % -12,13%

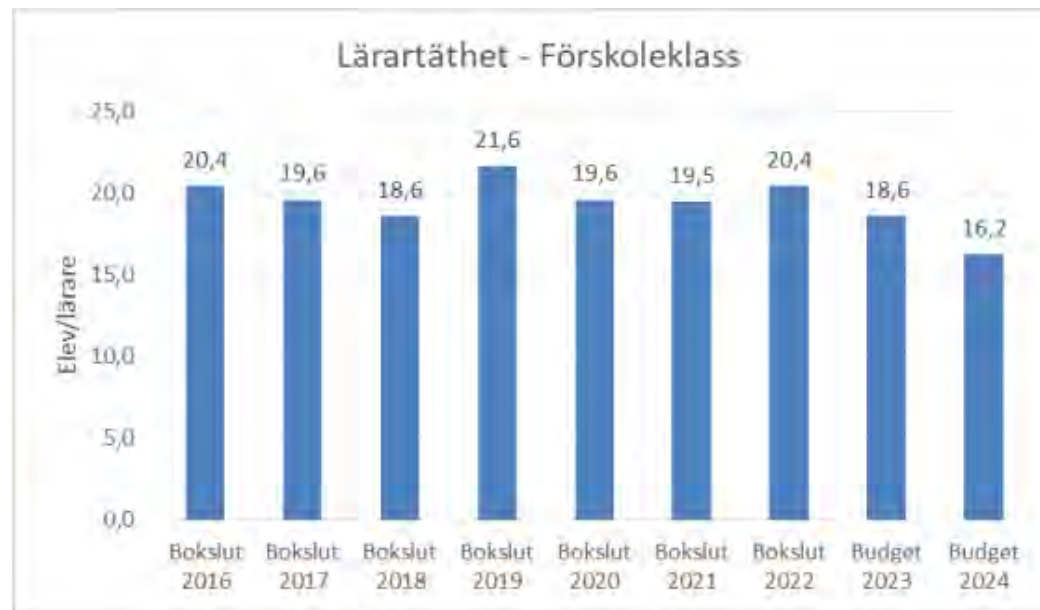
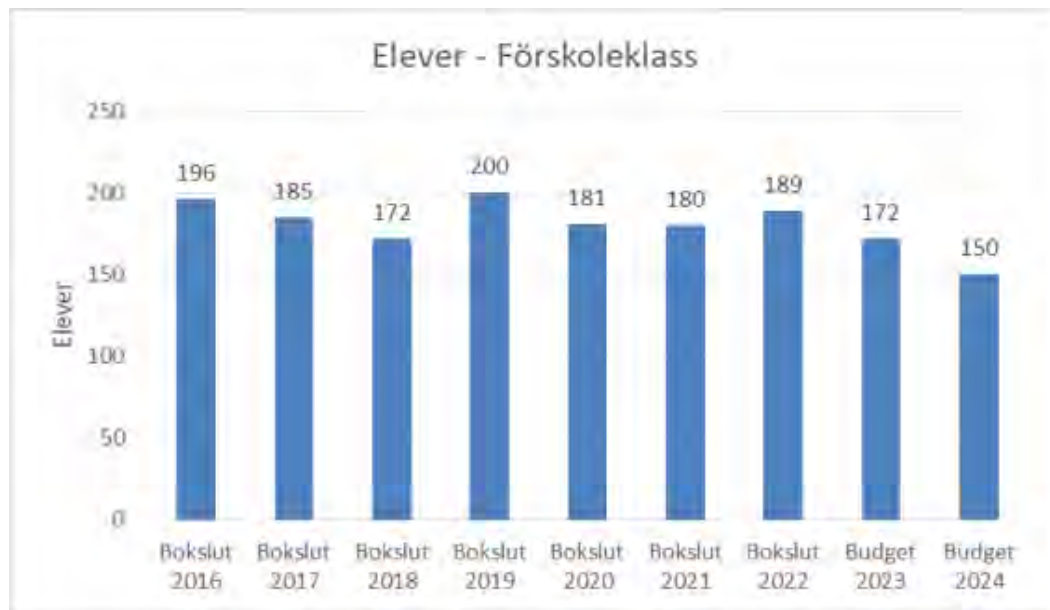
Barn- och utbildningsnämnden

Statistik och prognoser

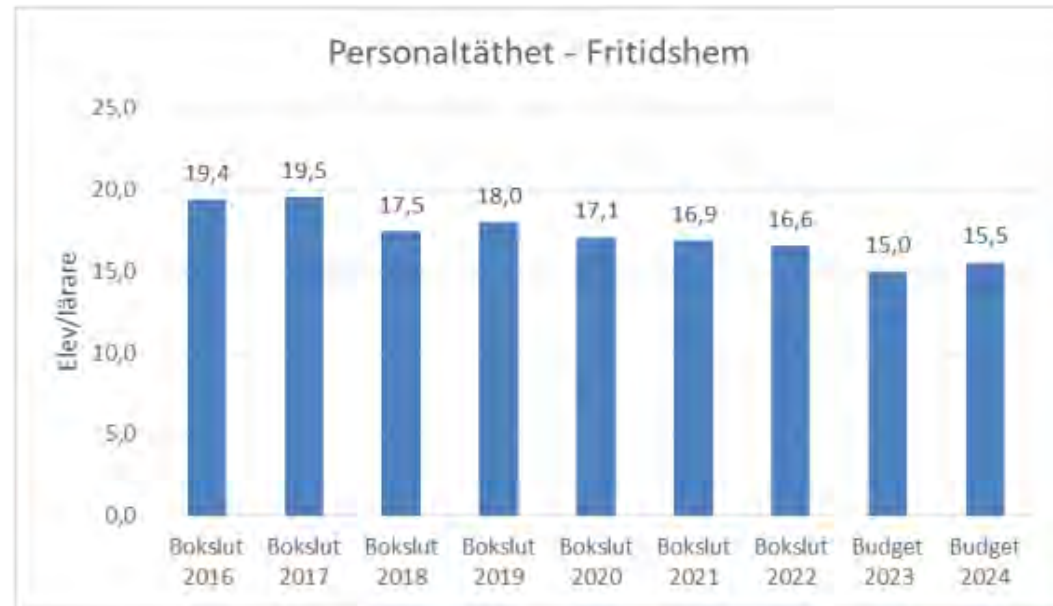
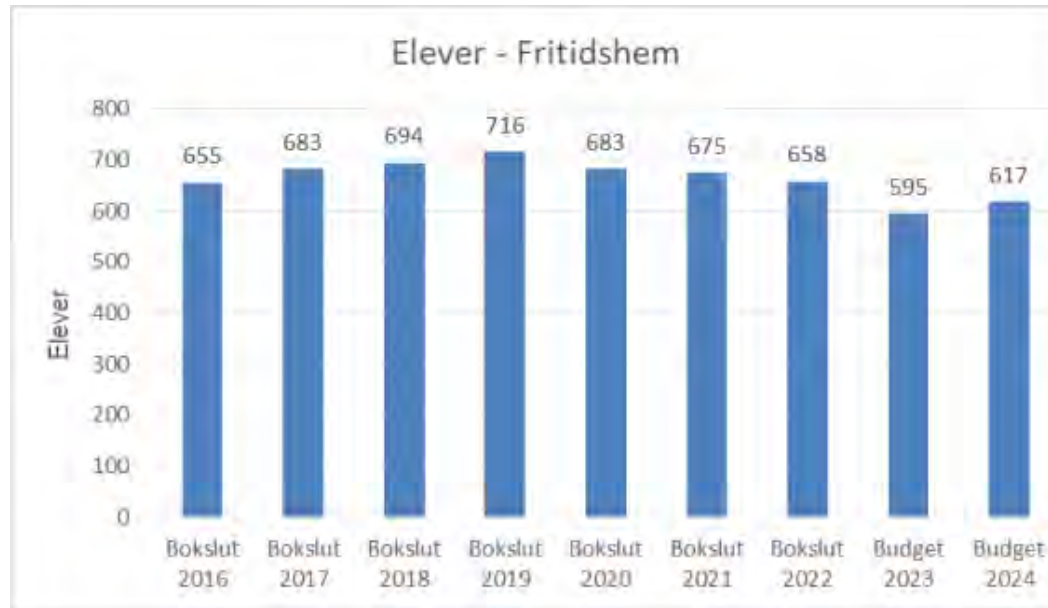
Barn- och utbildningsnämnden

Statistik och prognoser

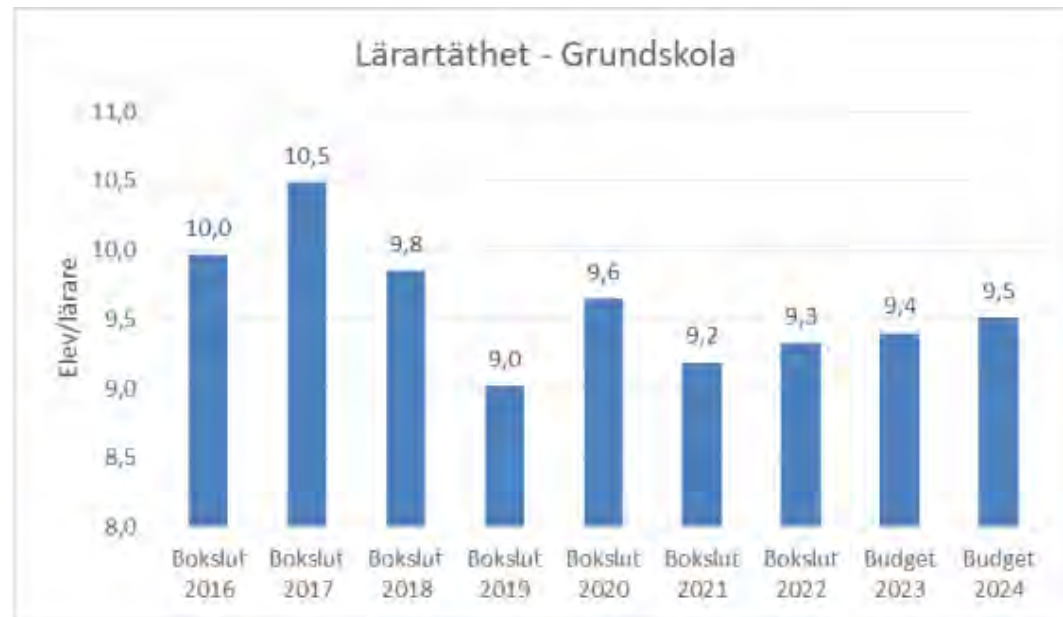
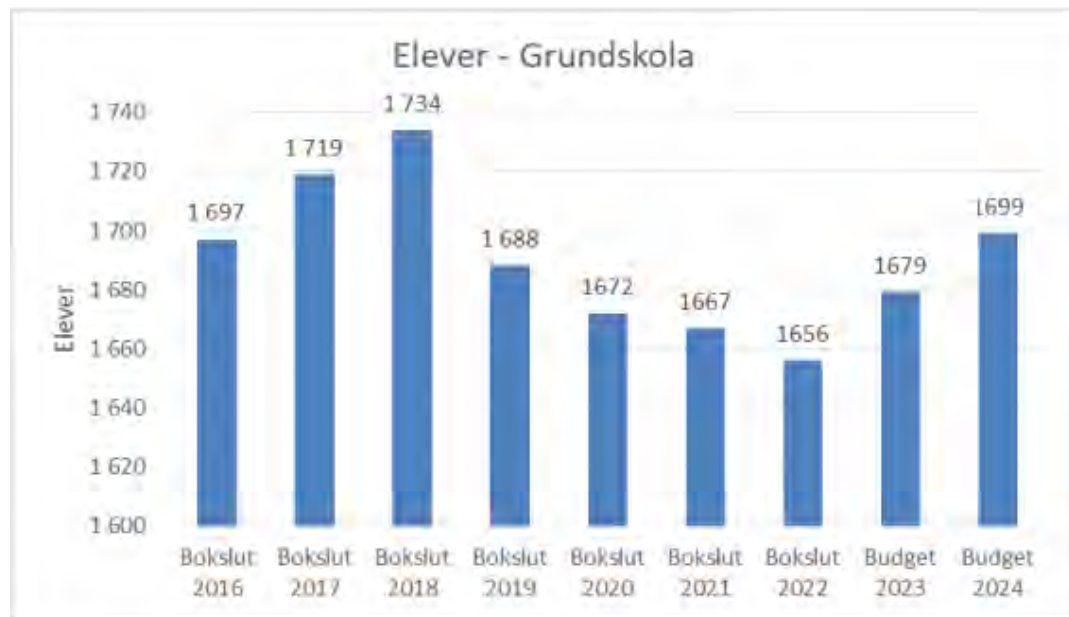
Barn- och utbildningsnämnden

Statistik och prognoser

Barn- och utbildningsnämnden

Statistik och prognoser

Barn- och utbildningsnämnden

Identifierade behov och kostnadsökningar 2024

Större förändringar i driftsbudgeten

Driftkostnadsökning BUN – befintlig verksamhet

Förändring – IKE	1 750 tkr
Skolskjuts	700 tkr
Läxhjälp – utökad studietid	3 280 tkr
Minskat bidrag till fristående förskola	-3 250 tkr
Indexuppräknings pedagogiskt material	825 tkr
Indexuppräknings övrigt (leasing, extern hyra, IT etc.)	674 tkr
Verksamhetssystem	600 tkr
Förändringar ny förskola Markgatan	1 356 tkr
<u>Utökning av städ (ny paviljong fritidshem)</u>	<u>140 tkr</u>
Driftkostnadsökning befintlig verksamhet	6 075 tkr

Barn- och utbildningsnämnden

Identifierade behov och kostnadsökningar 2024

Större förändringar i driftsbudgeten

Driftkostnadsökning BUN – utvecklingsbehov

Städning - 11 månader (gymnasieskolan)		400 tkr
Städning - idrottshall under lov (FKN)	115 tkr	
Städning - extra 1 ggr/år	80 tkr	
Särskildundervisningsgrupp – flexgrupper (AST)	2 556 tkr	
Personalresurs förskoleklass – halvår	888 tkr	
<u>Ledningsresurs/administration</u>	<u>2 467 tkr</u>	
Driftkostnadsökning utvecklingsbehov		6 506 tkr

Barn- och utbildningsnämnden

Identifierade behov och kostnadsökningar 2024

Större förändringar i driftsbudgeten

Kapitalkostnadsförändring drift BUN – beslutade och planerade investeringar

Kapitalkostnadsminskning – genomförda investeringar	-2 124 tkr
<u>Kapitalkostnad – planerade investeringar</u>	<u>493 tkr</u>
Kapitalkostnadsförändring netto	-1 631 tkr

Barn- och utbildningsnämnden

Finansiering av kostnadsökningar 2024

Finansiering av de större förändringarna

Driftkostnadsökning och utvecklingsbehov

Driftkostnadsökning befintlig verksamhet 6 075 tkr

Förändring kapitalkostnader -1 631 tkr

Prioriterade äskanden 4 444 tkr

(Driftkostnadsökning utvecklingsbehov 6 506 tkr)

Identifierade behov BUN ram -23 10 950 tkr

Utökad ram -24 1 626 tkr

Omfördelning inom befintlig ram 2 818 tkr

Prioritering av service och kvalitet i nämndens budgetarbetet

Skolorganisationsutredning 2023

Utredning - Skollokaler, strategisk lokalförsörjning och utveckling

Utredningsuppdrag

Utreda den centrala stadens större skollokaler för Bokelundsskolan, Möllebacksskolan och Furulundsskolan beaktat bl.a. fastighetsskick och verksamhetsmässig lämplighet.

Skolorganisationsutredning 2023

Utredning - Skollokaler, strategisk lokalförsörjning och utveckling

Utredningsuppdrag

Skollokaler

Utredningen ska lämna förslag på om, till- och nybyggnad av skollokaler i centrala Sölvesborg.

Strategisk lokalförsörjning

Utredningen ska lämna förslag på en skolorganisation som tydliggör servicen till medborgarna samtidigt som den moderna skolans utbildningsuppdrag förtydligas utifrån ett arkitektoniskt perspektiv

Utveckling

Utredningen ska lämna förslag på skollokaler som bidrar till kommunens utveckling.

Ekonomi

Utredningen ska föreslå en tidsplan för åtgärder med bilagda ekonomiska analyser.

Skolorganisationsutredning 2023

Utredning - Skollokaler, strategisk lokalförsörjning och utveckling

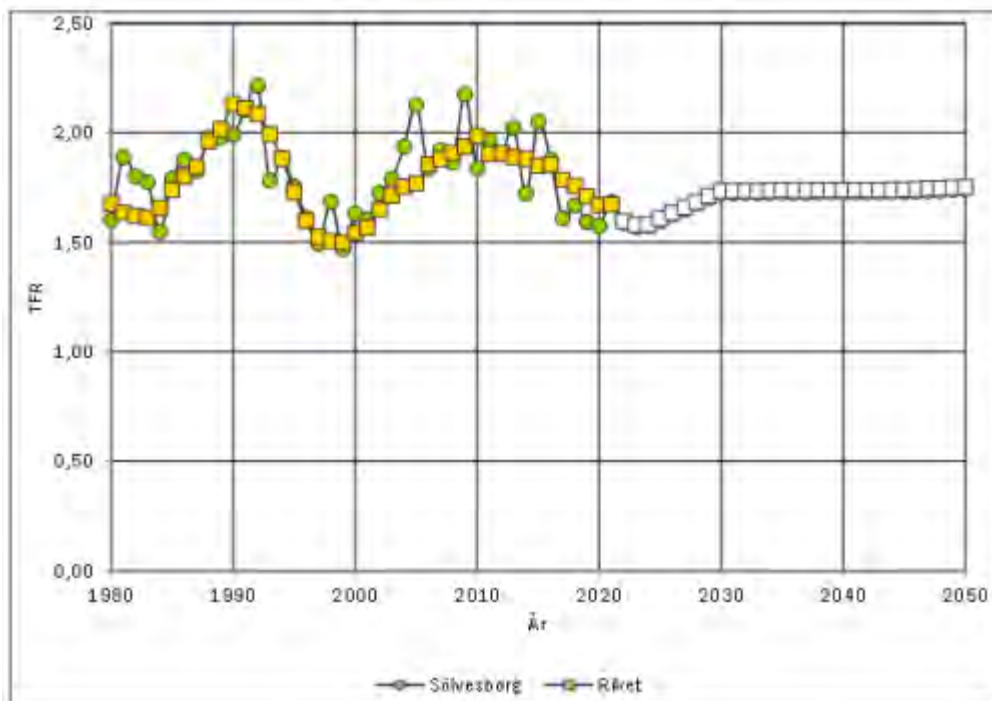
Utredningsuppdrag

- Berörda skolenheter - historik
- Skolutveckling – bilden av skolan
- Strategisk lokalförsörjning

Skolorganisationsutredning 2023

Utredning - Skollokaler, strategisk lokalförsörjning och utveckling

Befolkningsprognos - Demografiutvecklingen i Sölvesborg

I tabellen visas utvecklingen av den summerade fruktsamheten 1980-2021 samt prognostiserad fruktsamhet 2022-2050.

Skolorganisationsutredning 2023

Utredning - Skollokaler, strategisk lokalförsörjning och utveckling

Befolkningsprognos - Demografiutvecklingen i Sölvesborg

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	% +/-
Falkviksskolan	201	186	182	176	169	168	166	169	170	169	167	-17%
Havelidens skola	151	146	140	134	128	129	125	118	118	116	113	-25%
Hjortakroksskolan	261	257	260	257	253	255	256	257	267	270	275	5%
Högtofta skola	98	99	91	84	83	83	79	75	72	71	69	-29%
Hörviks skola	81	73	69	70	68	68	63	60	61	60	57	-30%
Mjällby skola LM	197	183	183	178	175	172	165	158	156	154	151	-23%
Möllebacksskolan	268	270	260	257	247	240	229	222	212	207	204	-24%
Norje skola	75	74	71	76	72	76	72	72	72	70	68	-9%
Bokelundsskolan	369	374	381	365	369	355	358	347	343	329	322	-13%
Mjällby skola H	213	226	222	227	215	209	206	208	203	190	183	-14%
Elever F-9	1914	1889	1860	1824	1779	1756	1720	1686	1673	1636	1610	-16%

I tabellen visas prognostiserat elevantal per olika skolenheter samt totalt i kommunen för perioden 2022-2032.

Skolorganisationsutredning 2023

Utredning - Skollokaler, strategisk lokalförsörjning och utveckling

Befolkningsprognos - Demografiutvecklingen i Sölvesborg

	1-18 år	+/-	1-5 år	+/-	6 år	+/-	7-9 år	+/-	10-12 år	+/-	13-15 år	+/-	16-18 år	+/-
2022	3 272	0	773	0	179	0	559	0	583	0	573	0	605	0
2023	3 226	-46	778	5	148	-31	545	-14	586	3	584	11	585	-20
2024	3 159	-67	768	-10	159	11	526	-19	559	-27	603	19	544	-41
2025	3 122	-37	756	-12	159	0	493	-33	565	6	580	-23	569	25
2026	3 093	-29	751	-5	154	-5	475	-18	551	-14	583	3	579	10
2027	3 064	-29	737	-14	163	9	480	5	533	-18	558	-25	593	14
2028	3 009	-55	735	-2	152	-11	484	4	503	-30	562	4	573	-20
2029	2 990	-19	736	1	150	-2	477	-7	503	0	550	-12	574	1
2030	2 938	-52	739	3	149	-1	472	-5	491	-12	534	-16	553	-21
2031	2 909	-29	742	3	149	0	461	-11	495	4	506	-28	556	3
2032	2 875	-34	743	1	150	1	457	-4	488	-7	491	-15	546	-10
Akkumulerat		-397		-30		-29		-102		-95		-82		-59

I tabellen visas prognostiserad befolkning 1-18 år fördelat per stadium och skolform i kommunen för perioden 2022-2032.

Nya flyttströmmar

Från stad

Till mindre stad och landsbygd

Nytt sätt att arbeta

- ✓ Pandemin har förändrat vårt sätt att arbeta
- ✓ Andra krav på arbetsgivaren
- ✓ Fortsatt behov av mellanmänsklig kontakt

Generation Z (1995-2012)

Miljöfrågor

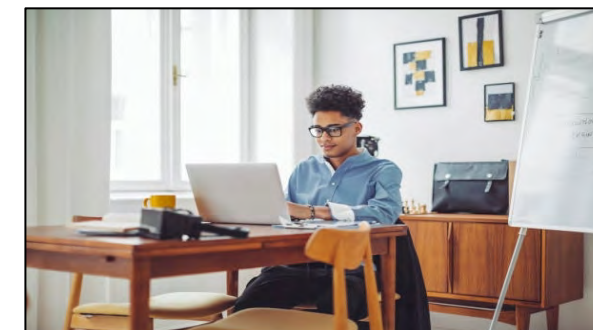
Söker mångfald inom flertalet områden

Den nya moralen

Socialt toleranta

Globalt sammanlänkande

Förändringsbenägna

Attraktiva städer

Chefarkitekten på AFRY Thomas Sandell sammanfattar utmaningar för dagens samhällsplanerare.

”Vi står nu inför en transformation där ett levande kulturliv, bra skola och omsorg, en hållbar livsstil och en väl fungerande bostadsmarknad sätter ramarna för hur unga vill leva och bo i framtiden”.

Skolorganisationsutredning 2023

Utredning - Skollokaler, strategisk lokalförsörjning och utveckling

En attraktiv kommunal verksamhets påverkan på befolkningsutvecklingen

- Många olika faktorer påverkar befolkningsutvecklingen
- Åtgärder som uppfattas som positiva bidrar till bilden av den attraktiva kommunen vilket påverkar inflyttning.
- Attraktionen utgörs mer av helheten än av delarna samtidigt som varje del behöver bidra till helhetsbilden.
- Utbildningsverksamheten är både viktig och avgörande för hur kommunen uppfattas.

Skolorganisationsutredning 2023

Utredning - Skollokaler, strategisk lokalförsörjning och utveckling

En oförändrad skolorganisation (scenario 1)

- De tre skolorna är till sin grundfunktion i huvudsak oförändrade.
- Varje skola har var för sig behov av större anpassningar

Skolorganisationsutredning 2023

Utredning - Skollokaler, strategisk lokalförsörjning och utveckling

En utvecklad och samlad skolorganisation (scenario 2)

- Behovet av investering i skolfastigheterna tillgodoses bäst genom att bygga nya skolor.
- Bokelundsskolans nuvarande placering är utgångspunkt för att bygga en ny skola för förskoleklass och årskurserna 1-9 inklusive fritidshem för elever upp till och med årskurs 6.
- Möllebacksskolan kan avyttras eller användas till andra ändamål.

Skolorganisationsutredning 2023

Utredning - Skollokaler, strategisk lokalförsörjning och utveckling

En skolorganisation för strategisk utveckling av kommunen (scenario 3)

- En skolorganisation som bidrar till att öka attraktiviteten inom utbildningsverksamheten.
- Möllebacksskolan och Bokelundsskolan hanteras i scenario 3 på samma sätt som i scenario 2.
- Furulundsskolan med utbildning för gymnasieskola och anpassad gymnasieskola föreslås flytta till en nybyggd gymnasieskola i innerhamnen.

Skolorganisationsutredning 2024

Utredning - Skollokaler, strategisk lokalförsörjning och utveckling

Ett utvidgat uppdrag

Inför ramberedningen inför 2024 gavs barn- och utbildningsförvaltningen i uppdrag att, i linje med tidigare utredning;

utreda Listerlandets skollokaler beaktat bl.a. fastighetsskick, organisationsförutsättningar samt verksamhetsmässig lämplighet.

Utredningen presenteras senast den 31/3 2024

Gruppdiskussion

Gör en E.P.A - Reflektera enskilt kring varje fråga i några minuter innan ni diskuterar frågan i er grupp.

- Vad tycker du/ni är den viktigaste frågan i utredningen och vad ser du/ni för lösning på den?
- Hur vill du/ni att skolorganisationen i "staden" ska utvecklas ?
- Ser du/ni andra alternativ än de som utredningen pekar på?

SLUT

Samhällsbyggnad fritid och kulturnämnden

Byggnadsnämnden

	Samhälls- byggnad	Byggnads- Nämnd
	Fritid Kultur	
Budgetram 2023	-102 955	-687
Äskad ramförändring 2024	-7 161	-13
Tilldelad ramförändring 2024 enl Framtid Sölvesborg	3 100	-13
Tilldelad investeringsutgift 2024 enl Framtid Sölvesborg:	103 568	
varav Fastigheter	71 100	
varav Övrigt	0	
varav Exploatering	14 968	
varav objekt som MAIF bekostar	17 500	

Identifierade behov och kostnadsökningar inför år 2024

• Fritidsavdelningen	890tkr
• Kulturavdelningen	1550tkr
• Strategiska avdelningen	124tkr (exploatering)
• Strategiska avdelningen	426tkr
• Bygglovsavdelningen	28tkr
• Fastighetsavdelningen	18 367tkr
• Gata / Parkavdelningen	7 635tkr

	28 210tkr
	14 210tkr (exkl elkostnader)

Samhällsbyggnad Fritid & Kulturförvaltningen

Finansiering av de större förändringarna

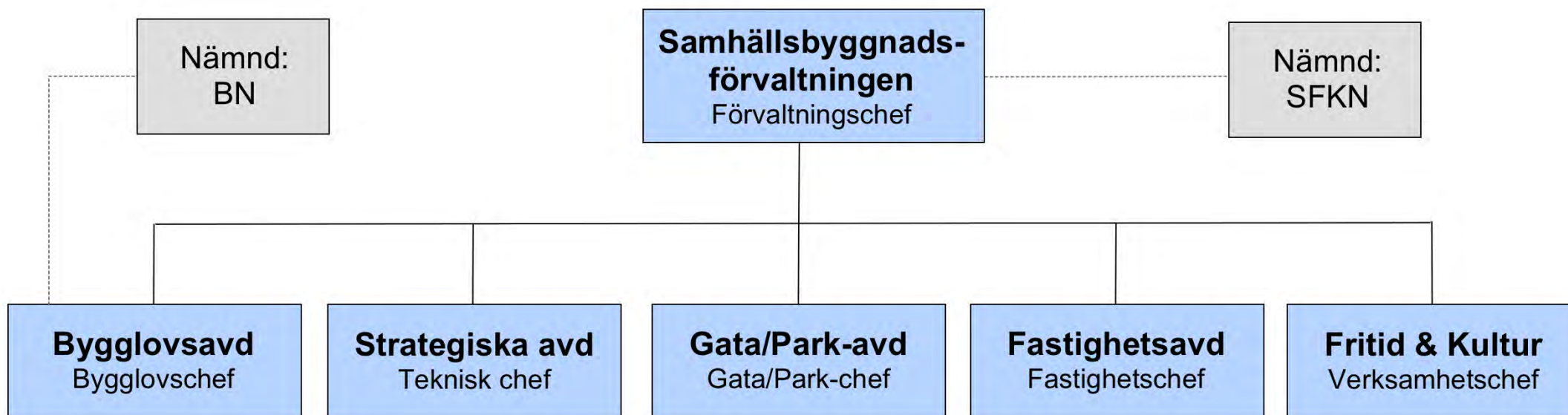
- **Ekonomisk ramförstärkning med skattefinansiering**
- Översyn av samtliga taxor ex vid tomtförsäljning
- Översyn av återställningstaxa efter ledningsdragande verk
- Genomlysning av verksamheterna gata / park / vaktmästare
- Anpassning av driftsvolym
- Översyn av hyresbild
- Organisationsöversyn.

Ramförändring inför år 2024

- Förvaltningens föreslagna ekonomiska ram för 2024 utökas endast med sk PRIO 1 - omfattar för förvaltningen endast täckning av ökade kapitalkostnader.

Detta innebär en minskning av verksamhet för motsvarande 3,1 miljoner. Förutom den differens som redan idag råder pga ekonomiska läget 2023.

Omfattande verksamhet

Samhällsutveckling

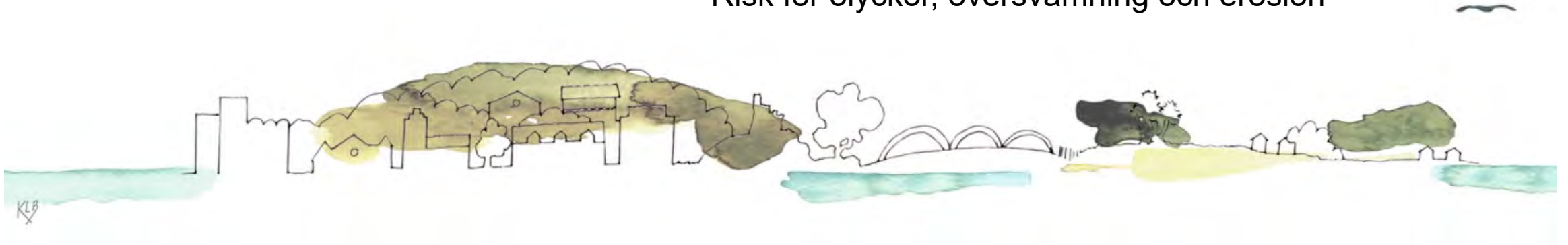
- 1971 – 15 220 invånare
- 2021 – 17 540 invånare
- 50 år = ökning 46 personer/år
- 2017-2021 = ökning 20 personer/år

- Till 2050 förväntas folkmängden minska
- med 250 invånare = -9 personer/år
- 0-19 år minskar
- 20-64 år oförändrat
- 65+ år ökar

Planläggning

Planläggning ska syfta till att mark- och vattenområden används för det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov.

Mark för bebyggelse ska vara lämplig med hänsyn till bland annat:
Människors hälsa
Möjlighet att ordna trafik och teknisk infrastruktur
Risk för olyckor, översvämning och erosion

Attraktionskraft

Besöka

Verka

Bo & Leva

Fritid & Kultur för en attraktiv kommun!

- ansvara för den kommunala fritids-, kultur-, biblioteks- och musikskoleverksamheten innefattande

såväl verksamhet i egen regi som stöd till liknande verksamhet som bedrivs av ideell förening eller annan huvudman.

Fritid & Kultur

- Utomhusbad
- Idrottshallar
- Ishall
- Idrottsplatser
- Samlingslokaler
- Simskola
- Campingplats

Friluft & Fritidsanläggningar

- Stränder
- Småbåtshamnar
- SVIC – Svarta Led

Allmän kulturverksamhet

- Kultur för barn och vuxna, julmarknad, nationaldagen, valborgsmässofirande, kulturkalas, trädgårdsdag, kulturarvsdag, arkeologidag, konstexplosion, utställningar, föreläsningar, lucia, kulturmingel m.m

- **Kulturlokaler** Tingshus, Museum, Konsthall, Slottslänorna
- **Musikskola**
- **Bibliotek 1** stadsbibliotek (3 filialer)

”Åsmans citat”

Chefarkitekten på AFRY Thomas Sandell sammanfattar utmaningar för dagens samhällsplanerare.

”Vi står nu inför en transformation där ett levande kulturliv, bra skola och omsorg, en hållbar livsstil och en väl fungerande bostadsmarknad sätter ramarna för hur unga vill leva och bo i framtiden”.

Åsmans citat nr 2

Hur uppnår vi en attraktiv kommunal verksamhets påverkan på befolkningsutvecklingen?

- Många olika faktorer påverkar befolkningsutvecklingen
- Åtgärder som uppfattas som positiva bidrar till bilden av den attraktiva kommunen vilket påverkar inflyttning.
- Attraktionen utgörs mer av helheten än av delarna samtidigt som varje del behöver bidra till helhetsbilden.
- SFKF är både viktig och avgörande för hur kommunen uppfattas – alla vistas i våra verksamhetsområde dagligen.

Underhållsskuld

Vad är en underhållsskuld?

- Underhållsskuld är ett resultat av att underhållet är eftersatt med utgångspunkt från den basstandard som avses. Det eftersatta underhållet har ofta pågått under en längre tidperiod.
- Ackumulerade kostnader uppstår för att underhålla och återställa ytor. Eftersatt underhåll leder till att ytor uppfattas och värderas lågt utifrån ett estetiskt perspektiv men kan också vara direkt fara för brukarna.
- Dessutom är eftersatt underhåll kapitalförstöring vilket inte är förenligt med god ekonomisk hushållning.

Hur har underhållsskulden uppkommit?

- Avsaknad av skötsel / driftplaner
- Ekonomiska ramar har ej följt utvecklingen då förvaltningen har mottagit mer och mer antal kvadratmeter att sköta och underhålla
- Utökade uppdrag – nya arbetsmoment
- Frikostigt avsatt medel för investering men ej avsatt motsvarande ekonomiska ramar för drift och skötsel
- Otillräckliga personalresurser

- Akut underhåll
- Löpande underhåll
- Periodiskt underhåll

Fastighet

Utdrag historiskt:

	Incit (äskade medel)	Budget 566
2016	10 527 000	7 591 000
2017	9 123 000	7 591 000
2018	10 951 000	5 591 000
2019	10 452 000	5 812 000
2020	9 933 000	4 723 000
2021	11 290 000	5 963 000
2022	11 534 000	5 986 000
	73 810 000	43 257 000

Vilket visar att vi ligger minus 30.500.000 för tiden 2016 till 2022.

- **59 fastigheter med en total yta om 103.938kvm**
- 16 skolor & 11 förskolor
- 5 Kulturbyggnader: Biblioteket, Tingshuset, Museum, Konsthallen, Slottslängorna, Fiskemuseum.
- 8 Fritidsanläggningar: Svarta Led, Strandvallen, Ishallen, Hälleviksbadet mfl.
- 19 övriga fastigheter: Brandstationer, Järnvägsstationen, Stadshuset, Sternska villan, Fattighuset, AME, Förvaltarbostaden, Bussdepån, Hästorgs kiosken, Polisgaraget, Is-verk mfl.
- Ansvarar för förhyrda lokaler (externa fastigheter)

Underhållsplan

DLN - 2020-04-14 11:38:24

Startår: 2021

Antal år: 0

Utskriftsnivå: Förvaltningsenhet

Gruppering: Sammandrag

Kostnadsfaktor: 1

Kostnadsläge 1402

	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	Kr/år/BTA	Kostnad för perioden
64434 FRITIDSGÅRD HALLEVIK	21				167			129	21		210,61	339 078
64472 HÖGTOFTA SKOLA	4	1	4	93	4	228	16	612	371	76	106,39	1 409 723
64473 NORJE SKOLA	695	67	255	71	111	758	1 539	939	57	55	178,41	4 545 933
64474 SÄGGALYCKE NORJE					31	7	29	323	722	10	215,06	1 122 592
64501 FURULUNDSSKOLAN	1 520	801	789	1 551	1 147	1 162	652	1 258	75	3 183	103,30	12 145 913
64505 TLC	417	428	496	598	1 292		17	915	636	1 078	105,46	6 075 443
65511 LSS CENTER		205	4	323	114		32	929	5	3	107,60	1 613 999
65601 FATTIGHUSET	32	3	60	102	26	1	2	16	130	1	106,83	373 911
68201 HÄSTTORGSKIOSKEN		130	17	42	2		12	23	6	17	222,27	248 944
68202 FÖRVALTARBOSTAD		26	51				67	103			51,35	247 501
68204 JÄRNVÄGSSTATIONEN	79	53	217	117		66	30	121	33		114,55	715 929
68206 ASPLYCKEGATAN 26	58	132	95		2		1	59	8	59	165,06	412 701
68209 BUSSDEPÅ M M	62	119	1	41	10		16	16	0	5	81,31	269 963
68210 SKYDDSRUM JÄRNVÄGSPARKEN								20			31,36	20 381
68211 KVARTERET FOTOGRAFEN	60		356		213	16	12	185	10		45,42	851 631
69101 STADSHUSET	130	1 577	724	46	54	156	496	174	1 014	108	79,69	4 478 467
72212 HÄLLEVIKS BADPLATS		10			8		19	2	14	8	115,95	60 294
72213 SANDVIKENS BADPLATS	200	42	4	4		200	52	25		10	679,70	536 960
72214 HÖRVIKENS BADPLATS	6			6			53			6	645,88	71 047
72215 NORJE HAVSBAD		28					7		3	7	245,02	44 104
72224 TREDENBORGS CAMP.	12	117	130	8	42	7	305	188	125	31	194,69	965 647
72227 HÄLLEVIKS HAMN	146	69	95	132	44	8	99	198	77	120	941,38	988 445
.. Summa:	11 290	11 534	14 236	10 502	11 621	11 372	11 209	14 587	12 862	7 907	123,37	117 119 997

Underhållsskuld Gata/Park/Hamn/Fastighet

Under året har besiktningsåtgärder av underhållsskuld påbörjats inom:

- Gator med naturstensbeläggning, med tillhörande kantsten
- Gång cykel och mopedvägar
- Hamnar (för fritidsbåtar)
- Belysningsanläggningar
- Park & Grönytor inkl lekplatser

Fastighet

Grunduppgifter finns i databas, men behöver uppdateras för att ge tillförlitliga prognoser efter år 2024.

Underhållsskuld kommunala gator

Asfalt

Total sett visar denna kalkyl att **eftersatt** underhållsbehov på det undersökta gatunätet i Sölvesborgs kommun uppgår till ca **20 miljoner kr**. Om detta – som ett tänkt scenario – fördelas över de närmaste fem åren betyder det att cirka **4,0 miljoner kr** årligen skall budgeteras för eftersatta underhållsåtgärder 2023-2027, utöver det normala underhållsarbetet.

Det genomsnittliga – totala - budgetbehovet för asfalt beläggningsunderhåll under den närmaste 5-års period uppgår därmed till cirka 7,0 miljoner kr/år.

Ogräsutredning

- Pågående fördjupad utredning avseende både vegetationsytor och hårdgjorda ytor
- Stora ytor av hårdgjorda ytor
- Ändamålsenlig maskinpark
- Många ytor som inte sköts idag
- Begränsningar, parkering, maskiner, bekämpning mm

Ogräsproblem – hur tacklar vi det i framtiden?

- Attraktiva tilltalande miljöer

Den totala underhållsskulden – vad händer just nu?

- Pågående inventering av objekt
- Prioriteringsförslag
- Detaljerade åtgärdsplaner
- Genomförandetider
- Resurssättning

Tack!

Anders.wanstadius@solvesborg.se

SLUT

Vård- och omsorgsnämnden

Rambudgetförslag 2024

Sammanfattning av budgetförslaget (belopp i tkr)

Nuvarande budgetram 2023 (Enligt beslut i KF dec 2022)	-298 534
Äskad ramförändring	-10 797
Tilldelad ramförändring enligt Framtid Sölvesborg	-700
Tilldelad investeringsutgift enligt Framtid Sölvesborg	2 690

Vård- och omsorgsnämnden

Rambudgetförslag 2024

Större förändringar i driftsbudgeten i tkr

Lönepott arvodesökningar	-24
Förändrade kapitalkostnader pga. tidigare investeringar	-48
Arbetskör till 388 medarbetare	-660
Hyresökning pga. kostnadsökning 7 %	-1 319
Hyresökning för källaren på Falkalyckan (70 %) pga. flytt 2023	-1 367
Ökade antal timmar i hemtjänsten 500h/mån (5.8 åa)	-2 800
Utökning av sjuksköterskor (3 åa) pga. nya EU-regler, 11 h dygnsvila	-2 529
Ökad grundbemanning på korttidsenheten Utsikten dag/kväll till 0,75 åa/plats 15 platser *0,1 åa = 1,5 åa	-950
Ökad grundbemanning på korttidsenheten Utsikten natt till 0,2 åa/plats 15 platser *0,1 åa = 1,5 åa	-1 100
Total summa:	<u>-10 797</u>

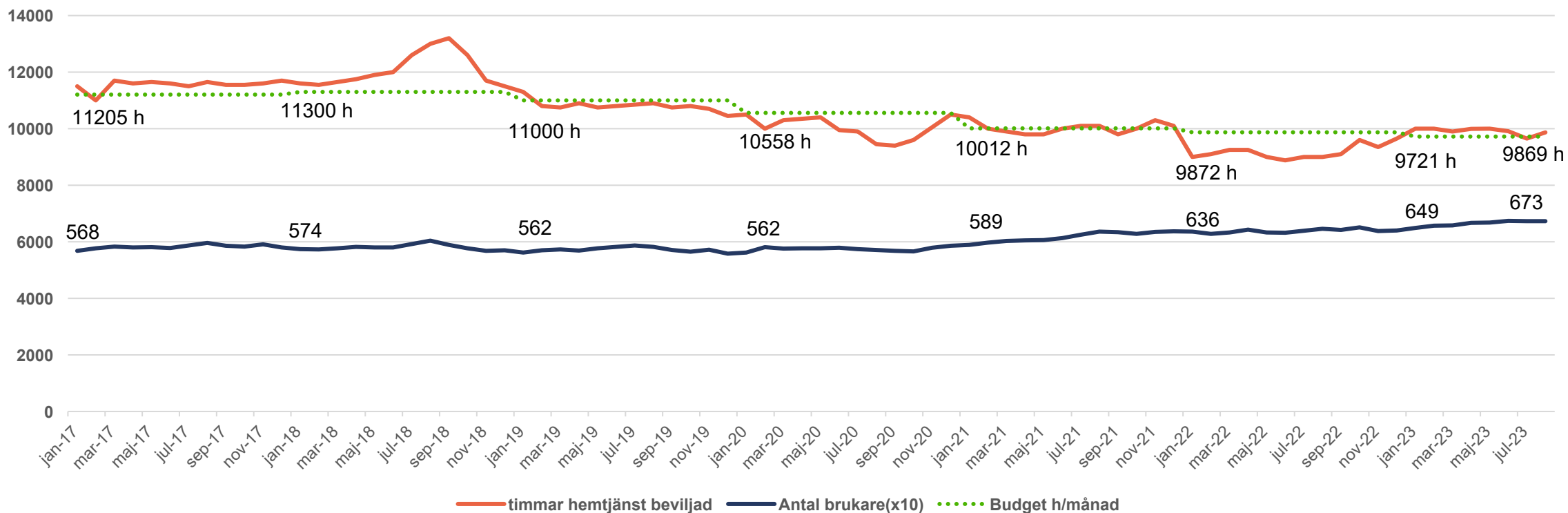
Vård- och omsorgsnämnden

Budget
9 721h/mån

Resurspott för hemtjänst

I snitt cirka 15 h per månad/brukare
500 timmar/månad = ca 33 brukare

Antal hemtjänsttimmar samt antal ärenden(x10) jan 2017- jul 2023

Vård- och omsorgsnämnden

EU-direktiv - Skärpta regler för dygnsvila från 1 oktober 2023

- SKR och Sobona (kommunala företagens arbetsgivarorganisation) är överens med Kommunal, Vårdförbundet, Allmän kommunal verksamhet och AkademikerAlliansen om att skärpa reglerna rörande dygnsvila.
- Det fastslås att regeln är att arbete och dygnsvila ska förläggas alternerande under varje period om 24 timmar.
- Arbetspass och jourpass kan endast förläggas i direkt anslutning till varandra i undantagsfall om det föreligger särskilda skäl i verksamheter med ansvar för liv, hälsa och säkerhet.
- Bestämmelsen avseende dygnsvila skärps och förtydligas. Det fastslås att regeln är att arbetstagaren har rätt till minst 11 timmars sammanhängande ledighet under varje period om 24 timmar.

Källa: SKR

Vård- och omsorgsnämnden

11 h dygnsvila för sjuksköterskor, 3 åa

- Dygnsvilan på 11 timmar innebär att dagpass efter kväll kan börja tidigast kl. 09.00. Detta skulle leda till en lägre täthet de första timmarna på arbetsdagen när arbetsbelastningen är som högst.
- Verksamheten behöver bemanna upp med tre sjuksköterskor som arbetar kväll och helg.
- Andelen hemsjukvårdspatienter har ökat med drygt 26 % de senaste tre åren, och antalet besök av sjuksköterskor har ökat med 2 500 under samma period. Nuvarande bemanning jourtid ligger kvar på samma sedan 2013 då kommunerna tog över hemsjukvården. Under dessa 10 åren har insatserna blivit mer specialiserade, både inom hemsjukvården och på särskilt boende.
- Socialstyrelsen rekommendation är 0,04 ssk/patient på särskilt boende för att ha en god nivå, vilket förvaltningen har idag.

Vård- och omsorgsnämnden

Grundbemanning på korttidsenheter i Blekinge

Kommun	Bemanning/ plats	Bemanning /plats natt	Kommentar:
Karlskrona	0,82	-	-
Ronneby	0,66	-	Två medarbetare i arbete per natt på 17 korttidsplatser inklusive växelvård.
Karlshamn	0,80	-	Dagmedarbetare arbetar även natt. Två medarbetare i arbete per natt på 17 platser.
Olofström	0,75	0,2	Två medarbetare i arbete per natt på 14 korttidsplatser inklusive växelvård.
Sölvesborg	0,65	0,1	En medarbetare i arbete per natt på 15 korttidsplatser inklusive växelvård. Samarbetar med en särskild boendeenhet som har 15 boende.

Vård- och omsorgsnämnden

Övrigt i tkr:

Prioriteringar + övrigt + LOV = 29 047 tkr

Sjuklöner, från 2,9 % till 4 % (2022 var korttidsfrånvaron 5,8 %)	2 000
Saknar budget för en tjänst HSL ny tjänst LSS sjuksköterska	843
Saknar budget för en inrättad tjänst HSL undersköterska	631
Saknar budget för en inrättad tjänst HSL undersköterska	631
Saknar budget för en inrättad tjänst (AST) HSL sjuksköterska	843
Saknar budget för en inrättad tjänst rehab undersköterska	631
Saknar budget för en inrättad tjänst arbetsterapeut LOS	577
Saknar budget för del av inrättad tjänst biståndshandläggare	470
Avgifter äldreomsorg (om beslut inte tas om ökning till nationell nivå)	1 000
Driftkostnader till investeringar	32
Hyra laddstolpar	60
Teknikteam personal	618
Utökad städ på Svalan (efter att hyran för Tärnan fördelats)	530
Tvätt av handdukar och sängkläder på Svalan	100

**LOV
Budget
42 platser**

Vård- och omsorgsnämnden

Finansiering av de större förändringarna i tkr:

- Vakanssätta 12 somatiska platser på Slottsgården,
inklusive omställning av 11 kvarvarande platser
till demenstäthet. -4 989 173
1 403 435
-3 585 738
- Förslag ramminskning VON -3 300 000
- Höja omsorgsavgiften till nationell nivå - 1 356 864

Vakanta platser 230904

Kommunal somatisk plats: 9

Kommunal demensplats: 10

Privata platser: 15

Vård- och omsorgsnämnden

Anpassning till socialtjänstlagens högkostnadsskydd för avgifter, tak för högsta avgiftsnivå

- Riksdagen har genom socialtjänstlagen (8 kap 5 § 1 p) beslutat om ett högkostnadsskydd, så kallad maxtaxa, för de insatser som en brukare kan erhålla. Högkostnadsskyddet omfattar även de insatser som kommunen utför i hälso- och sjukvårdslagen.
- Från 2002-01-01 uppgick högkostnadsskyddet till 48 % av prisbasbeloppet delat med 12 per månad. När denna procentsats ändrades 2016-07-01 (SFS 2015:967) till 53,92 % beslutade omsorgsnämnden i Sölvesborg att inte föreslå att kommunens högkostnadsskydd skulle följa lagstiftningen.
- För år 2023 innebär detta att vård- och omsorgsförvaltningen går miste om intäkter i storleksordningen cirka 1 200 tkr.
- Brukaren har **alltid** kvar sitt minimibelopp för sina personliga omkostnader.

Vård- och omsorgsnämnden

Förslag - höjning av omsorgsavgiften 2024

Prisbasbelopp:
2023 – 52 500 kr
2024 – 57 300 kr

	Maxtaxa 2023	Per timme 2023	Maxtaxa 2024	Per timme 2024
48 %	2 100 kr	263 kr	2 292 kr	287 kr
53.92 % (från 2016)	2 359 kr	295 kr	2 575 kr	322 kr
Differens	259 kr	32 kr	283 kr	35 kr

Totalt cirka 1 356 864 tkr mer i intäkter 2024 om omsorgsavgiften beräknas på det högsta maxtaxebeloppet. Beräknat på 800 brukare.

Vård- och omsorgsnämnden

Rambudgetförslag 2024

Större investeringsprojekt tkr

Investeringsprojekt	Plan 2024
Digitala lås	150
Verksamhetssystem	250
Välfärdsteknik	200
Höj- och sänkbara sängar	80
Inventarier HSL	100
Inventarier hemtjänst	100
Digitala läkemedelsskåp	800
Elcyklar 2 st till hemtjänsten	60
Larm på Duvan	170
Lås på Duvan	430
Digitala nyckelskåp	430
Inventarier särskilt boende	250
<u>Summa:</u>	<u>2 690</u>

Vård- och omsorgsnämnden

Erhållna statsbidrag 2023 och 2024

1. Statsbidrag för 2023 för att främja ett hållbart arbetsliv inom vård och omsorg (återhämtningsbonusen) Summa: 3 707 000 kr
 - Minska delade turer på särskilt boende
 - Stärka omvårdnadspersonalens fysiska förutsättningar, Slottsgården
 - Minskad bilfärd ökad välfärd, HSL
 - Fri tid inom hemtjänsten, Lister
 - Skapa ett hållbart arbetsliv genom träning och återhämtning, HSL
2. Prestationsbaserat statsbidrag till kommuner i syfte att utöka bemanningen av sjuksköterskor på särskilda boenden 2023
Summa: 2 827 418 kr
3. Prestationsbaserat statsbidrag till kommunerna för att minska andelen timanställningar inom kommunalt finansierad vård och omsorg om äldre 2023 och 2024 Summa: 18 479 712 kr

Förslag gällande statsbidrag 3:

- Bemanningsakademiutbildning VON/AVN, 550 tkr (2023)
- Digitala medicinskåp särskilt boende, 420 tkr (2023)
- Nya lås till alla särskilda boendelägenheter, 1 080 tkr (2023)
- Projektledare heltid som norm VON/AVN, 300 tkr (2024)
- Åtgärder inom VON, 2 000 tkr (2024)

Vård- och omsorgsnämnden

Utredningsuppdrag

Kommunfullmäktige beslutade 2022-09-26 (§ 57, Dnr 2022/186)

Förslag om åtgärder för tryggad lokaltillgång för vård- och omsorgsverksamheten i Mjällby.

Vård- och omsorgsnämnden och samhällsbyggnads-, fritid- och kulturnämnden arbetar med denna utredning i samverkan med Sölvesborgshem AB enligt beslut.

Vård- och omsorgsnämnden

Frågor?

SLUT

Kommunfullmäktige Kommunstyrelsen Förbunden

Rambudgetberedning 2024
2023-09-05

	Kommun- fullmäktige	Kommun- styrelsen KLF	Kommun- styrelsen Service	Förbunden
Budgetram 2023	-5 672	-65 273	-20 876	-21420
Äskad ramförändring 2024	-617	234	-9 201	-194
Tilldelad ramförändring 2024 enl Framtid Sölvesborg	-917	5 749	-2 668	-194
Tilldelad investeringsutgift 2024 enl Framtid Sölvesborg:	0	0	3 520	0

Kommunfullmäktige Kommunstyrelsen Förbunden

Rambudgetförslag 2024

Större förändringar i driftsbudgeten

Kommunfullmäktiges ramdelar:

Valnämnden: utökning med + 617 tkr pga allmänt val 2024 (EU-val).

Överförmyndarnämnden: utökning med + 300 tkr pga behov av 0,5 tjänst utökning t f a ökat handläggarebehov.

Förbundens ramdelar:

Minskning av medlemsbidraget till SBKF pga nedläggning (- 1 071 tkr). Ökning av medlemsbidragen till Miljöförbundet (+ 39 tkr) och till Räddningstjänstförbundet (+ 1 226 tkr) enligt rekommendation från Samrådsorganet Blekinge Väst (sammanträde 2023-06-22).

Kommunfullmäktige Kommunstyrelsen Förbunden

Rambudgetförslag 2024

Större förändringar i driftsbudgeten

Kommunstyrelsens Kommunledningsförvaltningen (exkl KLF Service)

Minskning av ramen med – 5 749 tkr (netto).

Ger behov av såväl minskade personalkostnader som minskade driftskostnader i övrigt. Behov av effektiviseringar av organisationen.

Ingen tillfälliga anslag 2024.

Behovet av investeringsanslag för Åtgärder efter medborgardialoger, Tillgänglighetsåtgärder samt Säkerhetshöjande åtgärder under 2024 beräknas finansieras med motsvarande anslag i 2023 års budget som ej fullt ut nyttjats.

Kommunfullmäktige Kommunstyrelsen Förbunden

Rambudgetförslag 2024

Större förändringar i driftsbudgeten

Kommunstyrelsens Kommunledningsförvaltningen Område Service)

Ökning av ramen med – 2 668 tkr (netto). Bruttoökning om + 3 668 tkr varav merparten är anslag för höjda livsmedelspriser (ca + 2 000 tkr) och ökade kapitalkostnader för IT-investeringar (ca + 1 200 tkr). Anslaget för höjda livsmedelspriser inom Måltidsservice fördelas ut till köpande nämnder (BUN och VON). Kostnadsminskningen om – 1 000 tkr utgörs av effektivisering av personalresursen inom Måltid och Städ (inom ramen för projekt Facility Management, samarbete med SFKF).

Kommunfullmäktige Kommunstyrelsen Förbunden

Rambudgetförslag 2024

Större förändringar i driftsbudgeten

Kommunstyrelsens Kommunledningsförvaltningen Område Service), forts

Föreslagna tillfälliga anslag 2024:

2 000 tkr Införande av Microsoft 365, projektkostnad uppstartsåret

250 tkr Projektledning Facility Management (motsvarande anslag föreslås hos SFKN)

500 tkr Omtag AD-programmet

Behovet av investeringsanslag om + 3 520 tkr (IT-utrustning och IT-licenser).

Barn- och utbildningsförvaltningen

Handläggare
Martin Åsman, 0456-81 62 24
martin.asman@solvesborg.se

Utredning - Skollokaler, strategisk lokalförsörjning och utveckling

Utredningen avseende stadens skolor har av Kommunstyrelsen getts ett fritt uppdrag. Ansatsen är att i tre delar beskriva utbildningsverksamhetens behov och förutsättningar för berörda enheter och verksamheter.

Del ett beskriver hemkommunen, huvudmannens och arbetsgivarens förutsättningar i arbetet med att organisera och kompetensförsörja skolan. Del två har en vetenskaplig ansats där skolan placeras in i utvecklingen av staden och nya stadsideal, eller om man vill - den nya staden. Den sista delen lyfter fram förslag som utgår från slutsatser utifrån del ett och två. Ambitionen är att utredningen ska ge ett bra beslutsunderlag för utvecklande av de kommande 50 årens skola i Sölvesborgs kommun.

Martin Åsman
Utbildningschef

Erik Bååth
Utredningshandläggare

Sammanfattning

Barn och utbildningsförvaltningen har av Kommunstyrelsen getts uppdraget att utreda ”den centrala stadens större skollokaler beaktat bl.a. fastighetskick och verksamhetsmässig lämplighet.” Utredningen ska redovisas för Kommunstyrelsen under våren 2023 som underlag för arbetet med budgetramar för 2024. Utredningen genomförs av Barn- och utbildningsförvaltningen och Samhällsbyggnadsförvaltningen tillsammans för att ge en samlad bild av skollokalernas tekniska status, strategiska ställningstagandens påverkan på kommunens utveckling samt ekonomiska och verksamhetsmässiga konsekvenser kopplade till olika scenarion.

Utredningen lämnar tre grundförslag som också i olika delar kan kombineras med varandra utifrån prioriteringar av investeringar och samhällsplaneringen i övrigt. I ett första läge ändras inget i den nuvarande skolstrukturen utan åtgärderna syftar endast till att tillgodose verksamhetens behov av ändamålsenliga lokaler. I ett yttersta läge föreslås en större satsning på utbildningsverksamheten i syfte att, förutom att öka kvalitén och servicen, också använda skola och utbildning som strategiskt verktyg för utvecklingen av kommunen.

Utredningen beskriver i bilaga skollokalernas tekniska status och bedömda behov av åtgärder. Dessa ställs i relation till kostnad och funktionalitet. Även förutsättningar för att etablera helt nya skollokaler på nya platser alternativt på samma plats som det ligger skola på idag, presenteras.

Sölvesborgs kommun står inför en demografisk utmaning då andelen äldre ökar samtidigt som antalet barn och barnfamiljer minskar. Detta utan att befolkningsmängden påverkas. Utvecklingen riskerar bidra till ett läge där kommuninvånarna inte kan finansiera nuvarande skolstruktur och i förlängningen den välfärd som kommunen idag erbjuder. Frågan om hur skola och utbildning kan påverka befolkningstillväxten i kommunen blir därför en viktig strategisk fråga som påverkar mer än den direkta utbildningsverksamheten.

Innehåll

Utredning - Skollokaler, strategisk lokalförsörjning och utveckling	1
Sammanfattning.....	2
Beslutat utredningsuppdrag.....	5
Utredningsuppdrag våren - 2023.....	5
Skollokaler.....	5
Strategisk lokalförsörjning.....	5
Utveckling.....	6
Ekonomi.....	6
Berörda skolenheter	6
Skollocalerna i den centrala staden.....	6
Möllebacksskolan	7
Bokelundsskolan	7
Furulundsskolan	8
Skolutveckling	8
Bilderna av skolan.....	8
En attraktiv arbetsgivare.....	9
Strategisk lokalförsörjning	11
Befolkningsprognos	11
Demografiutvecklingen i Sölvesborg.....	11
Elevtalsutvecklingen i Sölvesborg.....	14
Befolkningsutvecklingen i Sölvesborgs innerstad.....	16
Utveckling	16
Planera för utveckling	16
Flyttningsmönster och ett nytt sätt att jobba.....	16
Arbetets minskade betydelse vid flytt.....	18
Ny syn på det egna boendet	19
Framtiden stad - vad gör en plats attraktiv?	19
Vad vill de unga ha ut av staden?.....	23
Bilderna är viktiga	25
Ny skola – en möjlighet?	27
Nya stadsbyggnadsideal – påverkar lokalisering av skolan.....	28
Större skolenheter – en ökad flexibilitet.....	30
Skolans betydelse vid val av boendeort.....	31

Elevers pendling	33
En attraktiv kommunal verksamhets påverkan på befolkningsutvecklingen.....	34
Utredningsförslag - Skollokalsinvesteringar	35
Oförändrad skolorganisation (scenario 1)	35
Utvecklad och samlad skolorganisation (scenario 2)	35
Skolorganisation för strategisk utveckling av kommunen (scenario 3) ..	36
Referenser	38

Beslutat utredningsuppdrag

I ramberedningen inför budget 2023 beslutades att:

Utreda den centrala stadens större skollokaler beaktat bl.a. fastighetsskick och verksamhetsmässig lämplighet.

Centrala stadens skolfastigheter för enheterna Bokelundsskolan, Möllebacksskolan och Furulundsskolan är alla i behov av modernisering och upprustning. Det finns också skäl att överväga vilka skolformer och årskurser som skall inrymmas var. I arbetet med en ny stadsdel i Innerhamnen har också aktualiserats ett förslag om att förlägga en skola där, t ex gymnasieskolan (vissa studievägar).

För att erhålla ett fullödigt beslutsunderlag avseende frågorna ovan, som både är fastighetsmässiga och pedagogiska, föreslås att en utredning genomförs med barn- och utbildningschefen och samhällsbyggnadschefen som ansvariga. Utredningen bör vara klar innan ramarbetet för 2024 igångsätts.

Utredningsuppdrag våren - 2023

Sölvesborgs kommuns skollokaler utgör en viktig kommunstrategisk grund. Förutom en befintlig lokalkostnad i form av hyra, kapitalkostnader och avskrivningar så krävs ett periodiskt underhåll. Lokalerna får över tid också behov av anpassningar till de förändringar som verksamheten ständigt befinner sig i. Skolan har påverkats stort av en utveckling som också påverkar lokalfrågan. Skollokalerna ska vara en arena för barn och elevers utveckling och lärande men också vara tillgängliga för alla som berörs av verksamheten, följa arbetsmiljö- och miljölagstiftningen samt fungera som personalens arbetsplats.

Skollokaler

Utredningen ska lämna förslag på om, till- och nybyggnad av skollokaler i centrala Sölvesborg. Förslaget ska bygga på byggteknisk analys av skollokalerna skick, tekniska status samt funktion i övrigt (tillgänglighet, trafikförhållanden etc.), vilket redovisas i bilaga.

Skollokalerna funktionalitet i förhållande till verksamhetens behov ska också utredas. Verksamhetens behov definieras utifrån förutsättningar kopplade till krav i lag, förordning, föreskrifter och reglementen. Analysen ska utgå från en helhetssyn på författningskraven för att ge en samlad bild av driftsförutsättningarna.

Strategisk lokalförsörjning

Utredningen ska lämna förslag på en skolorganisation som tydliggör servicen till medborgarna samtidigt som den moderna skolans utbildningsuppdrag förtydligas utifrån ett arkitektoniskt perspektiv

Beaktat kommunens kostnader för skollokaler utgör dessa en viktig strategisk funktion. Lokalerna behöver vara flexibla för att kunna möta verksamhetens förändrade behov av organisation och verksamhetsinnehåll. Skolan utgör också en marknad vilken kan bidra till kommunala intäkter eller kommunala kostnader beroende på om kommunens skolor är attraktiva för vårdnadshavare och elever. Slitna och bristfälliga lokaler kan bara till viss del uppvägas av en i övrigt kvalitativ skolverksamhet. Skolornas geografiska placering är avgörande för hur elevunderlaget utvecklas. Analys av befolkningsutvecklingen ska tydliggöra de kommande årens behov av skollokaler.

Utveckling

Utredningen ska lämna förslag på skollokaler som bidrar till kommunens utveckling.

Skolan och förskolan i Sölvesborg påverkar dagligen cirka 60 % av kommunens invånare. Dessa cirka 10 400 medborgare utgörs av barn, elever, vårdnadshavare och personal. En utvecklad utbildningsverksamhet med hög kvalitet bidrar direkt till arbetsmarknadens kompetensförsörjning som indirekt till bilden av Sölvesborgs kommun. Bilden av skolan är därför en viktig del i att marknadsföra kommunen som en boendekommun. Närheten till utbildning med hög kvalitet bidrar till stabilitet och kontinuitet, vilket också kan bidra till en positiv befolkningsutveckling. Analys av hur skolan ska utvecklas ska utgöra grunden för förslag om placering och funktion av skollokaler.

Ekonomi

Utredningen ska föreslå en tidsplan för åtgärder med bilagda ekonomiska analyser.

Investeringsbehoven ska ges en ekonomisk konsekvensanalys som beskriver olika scenarion och hur dessa kan påverka kommunens ekonomi för så väl drift, investering samt underhåll och utveckling i övrigt.

Berörda skolenheter

Skollokaler i den centrala staden

Skollokaler som idag inrymmer Furulundsskolan, Möllebacksskolan och Bokelundsskolan, är i varierande behov av renovering, om- och tillbyggnad. Det finns brister i lokalernas tekniska status, funktion och tillgänglighet. Samtliga av dessa skolor är byggda för en skolverksamhet som den såg ut på 1900-talet. Gemensamt är också att lokalerna i olika omfattning och under olika perioder anpassats utifrån förändringar i verksamheten. Man kan därför inte generellt säga att lokalerna brister i funktion. Som helhet är

dock behovet av insatser utifrån krav på verksamhetens, stort. Utredningen utgår från dessa nämnda skolenheter men många slutsatser kan vara tillämpbara i ett bredare perspektiv.

Möllebacksskolan

Möllebacksskolan är en innerstadsskola där elever gått sedan 1905. Skolan byggdes som en folkskola men har sedan början på 1960-talen inrymt grundskola. Idag består skolan av flera byggnader, som förutom skola innefattar fritidshem, matsal och idrottshall. Även om skolan ligger centralt i Sölvesborg, är det nära till skog och natur, vilket är en förmån som kan användas av skolan och fritidshemmen. Skolan har cirka 300 elever från förskoleklass till och med årskurs 6.

I början på 1900-talet hade befolkningen i Sölvesborg (stad) passerat 2000 invånare och man hade en längre tid bedrivit skola utspritt i staden och i lokaler som inte var ändamålsenliga. 1902 startade en utredning för att lösa skollokalsfrågan. 1903 antogs arkitekt A. Linvalls (Malmö) ritning samt kostnadsförslag och i oktober påbörjades bygget. Byggnaden från 1905 kostade 76 000 kr att uppföra¹. Skolan har sedan invigningen 1905 genomgått flera om- och tillbyggnader. En större tillbyggnad genomfördes redan 1919 då skolan fick sin tredje våning. Skolan kompletterades 1960 med de lägre skolbyggnaderna samt gymnastiksal och matsal. Då renoverades även byggnaden från 1905. Tillbyggnaden motiverades av samma skäl som låg till grund för att skolan byggdes, ökad befolkning och stora barnkullar med trängsel i klassrummen som följd. Under 1990-talet genomfördes ytterligare renoveringar vilket innebar att skolan också fick en hiss. Skolan har påverkats av 1900-talets skolreformer från folkskola till enhetsskola/grundskola och 1800-talets normplaner till 1900-talets samtliga läroplaner.

Bokelundsskolan

Bokelundsskolan är en högstadieskola med runt 350 elever i årskurs 7-9. Skolan ligger vid en fin bokskog och är granne med idrottsanläggningar men har även närhet till både centrum och hav.

Bokelundsskolan är den första skolan i Sölvesborgs kommun som är byggd som en grundskola. Skolan invigdes 1969 och kom successivt att ersätta tidigare realskolan. Med början läsåret 1949/1950 påbörjades försök med så kallad enhetsskolan. Dessa försök permanentades från och med 1962 och kom därefter att införas i hela Sverige under en tioårsperiod. 1972 var grundskolan helt införd i Sverige. Fram till 1982 var Bokelundsskolan den enda högstadieskolan i kommunen med nästa dubbelt så många elever som

¹ Stjernan 17/8 1905 – Sölvesborgs kommunarkiv

idag. På grund av de stora barnkullarna på 60- och 70-talet avlastades Bokelundsskolan då Mjällby skola fick ett högstadium 1982.

Även Bokelundsskolan har genomgått olika faser där skolan anpassats genom ombyggnation. Den större renoveringen genomfördes 1991 då de tidigare platta taken ersattes och skolan anpassade lektionssalar, och övriga ytor till en modern 90-talsskola för att passa den nya läroplanen Lpo94, som kom 1994. Även om skolan var planerad för ett högstadium med årskurserna 7-9, så har skolan under perioder varit en 4-9-skola och en 6-9-skola.

Furulundsskolan

Furulundsskolan är den lilla skolan med det stora hjärtat. I skolan, som ligger mitt i Sölvesborg mellan havet och Ryssberget, får elever en kvalitativ utbildning i en trygg studiemiljö. Skolan stod klar hösten 1935 för att inrymma den nya samrealskolan efter ritningar av arkitekten Curt Björklund. Arkitektoniskt är skolan i sitt original en blandning mellan 1920-talets klassicism och funktionalism² vilket, enligt tidningsartiklar från tiden³, möttes med viss skepsis från invånarna i staden. Som realskola blev den naturligt att konvertera skolan till gymnasieskolan då Sölvesborgs kommun började erbjuda gymnasieutbildning. Efter att bedrivit gymnasiala utbildningar i tillfälliga lokaler under ett år så står nya Furulundsskolan klar 1982. Linjer eller senare program, har kommit och gått vilket påverkat skollokalernas utformning. När yrkesutbildningarna samlades i Tekniskt lärcentrum (TLC), vilket tidigare inrymt AMU/Lernia, 2006/2007 byggdes delar av gamla skolan om och anpassades till nya utbildningar. Samtidigt fick Furulundsskolan en ny idrottshall.

Skolutveckling

Bilden av skolan

Bilden av skolan kan både präglas av och samtidigt utgöra grunden för den skoldiskurs som råder i Sverige i stort, men också för skolan lokalt. På så sätt kan man säga att allmänhetens uppfattning om och förväntningar på skolan påverkar vad skolan gör och därmed blir, samtidigt som det skolan gör påverkar allmänhetens uppfattning och förväntan på skolan. Det samspelet, eller om man vill kretsloppet, kan påverkas genom tämligen små insatser. Något av detta beskriver Elisabeth och Bengt Persson (Högskolan i Borås) i en forskningsrapport⁴ där Nossebro skola i Essunga kommun går från att ha varit näst sämst i Sverige i SKR:s Öppna jämförelser 2007 till att

² Antikvarisk rapport 2018:001

³ Sölvesborgstidningen 29/10 1935

⁴ PAIDEIA, nr 2, 2011

på några år utvecklas till en av de tio bästa skolorna, sett till måluppfyllelse. I det fallet var utgångspunkten bristande resultat i en kontext som handlade om organisation av elevgrupper och den undervisning som bedrevs. Nossebro skola benämner deras utvecklingsresa som en synvända. En i skolverksamheten, kommunledningen och den politiska ledningen förändrad syn på sig själv och sitt uppdrag bidrar till att verksamheten tar en annan form. Detta påverkar både bilden av skolan såväl i skolan som i kommunen. Skolan går från att vara ett problem till att bli en resurs.

Skolforskningen lyfter fram en mängd framgångsfaktorer för en skola ska vara bra. Givetvis är upplevelsen av en skola individuell och på den bästa skolan går sannolikt alltid någon som inte trivs. Elevers trivsel har ett tydligt samband med att få ingå i ett sammanhang. Ensamhet och utanförskap leder till en marginalisering som kan vara förödande för en elev och som starkt påverka bilden av skolan. Joakim Strindberg är högskolelektor (Linnéuniversitetet) och forskar om mobbing. I sin avhandling – *”Varför mobbar vi ens?”: Mobbingens sociala processer i två svenska mellanstadieskolor*⁵ – undersöks och fördjupas förståelsen för elevers erfarenheter av skolmobbing.

Skolan är en organisation av människor för människor. Det gör att det avgörande för bilden av skolan är hur människor agerar i mötet med varandra. Bra och funktionella lokaler kan bidra till att organisationen av utvecklande möte underlättas. Samtidigt kan bristfälliga lokaler bidra till det motsatta.

En attraktiv arbetsgivare

Den framtida kompetensförsörjningen av den delen av välfärdssektorn som utgörs av förskola och skola är avhängd flera faktorer. Det kan röra sig om den demografiska sammansättningen av befolkningen som ska gå i skola eller förskola, verksamhetens geografiska läge i förhållande till studieorter (universitet/högskolor), ungdomars vilja till att utbilda sig till aktuella yrken eller andelen hos en arbetsgivare som går i pension i närtid mm. För att möta de framtida behoven av personal krävs att arbetsgivaren har god överblick i de frågor som påverkar kompetensförsörjningen. I det längre perspektivet behöver arbeten inom den offentliga sektorn utvecklas för att möta både framtidens behov, men också de önskemål som den framtida arbetskraften förväntar sig i sin anställning.

För Sölvesborgs del tonar en delad bild fram. Vi har en relativt balanserad befolkningsutveckling där dock barn och ungdomar i förskole- och skolåldern minskar något de närmaste åren. Det bidrar till att behovet av

⁵ ”Varför mobbar vi ens?” : Mobbingens sociala processer i två svenska mellanstadieskolor

personal i aktuella yrkesgrupper är balanserat på ett sätt som gör att vi kan räkna med en låg personalomsättning. Samtidigt innebär minskad befolkning i utbildning också minskade förutsättningar för att finansiera verksamheten. Även Sölvesborgs geografiska läge gör att attraktiva yrkesgrupper lätt kan rekryteras av närliggande kommuner med vilka det finns goda kommunikationsmöjligheter.

Ett aktivt arbete för att öka attraktionen i såväl yrken inom offentlig sektor som hos arbetsgivaren Sölvesborgs kommun, kan ge snabb effekt. På samma sätt kan passivitet i för medarbetare viktiga frågor snabbt bidra till personalomsättning, sämre kvalitet och ökade kostnader. Investering i personal är därför effektivt ur flera aspekter.

Underlag för analys ger dock inga självklara svar på vilka insatser som ger snabbast och störst effekt för just Sölvesborgs kommun. Det som generellt tycks vara viktigt är upplevelsen av hur den enskildes utveckling hanteras av arbetsgivaren. Då rör det sig om utveckling i ett bredare perspektiv som involverar såväl löneutveckling som karriärvägar. En viktig grund för den upplevelsen är chefers engagemang i såväl verksamheten som i medarbetaren. Även bilden av hur skolan eller förskolan är har en stor betydelse. I Sölvesborg har vi troligen passerat frågan om datorer och IKT-kompetens. Men uppfattas vi som moderna och progressiva och med en organisation som ger den flexibilitet och möjlighet till utveckling som unga efterfrågar? I den delen finns det sannolikt nya frågor att ta till sig och att utveckla.

Strategisk lokalförsörjning

Befolkningsprognos

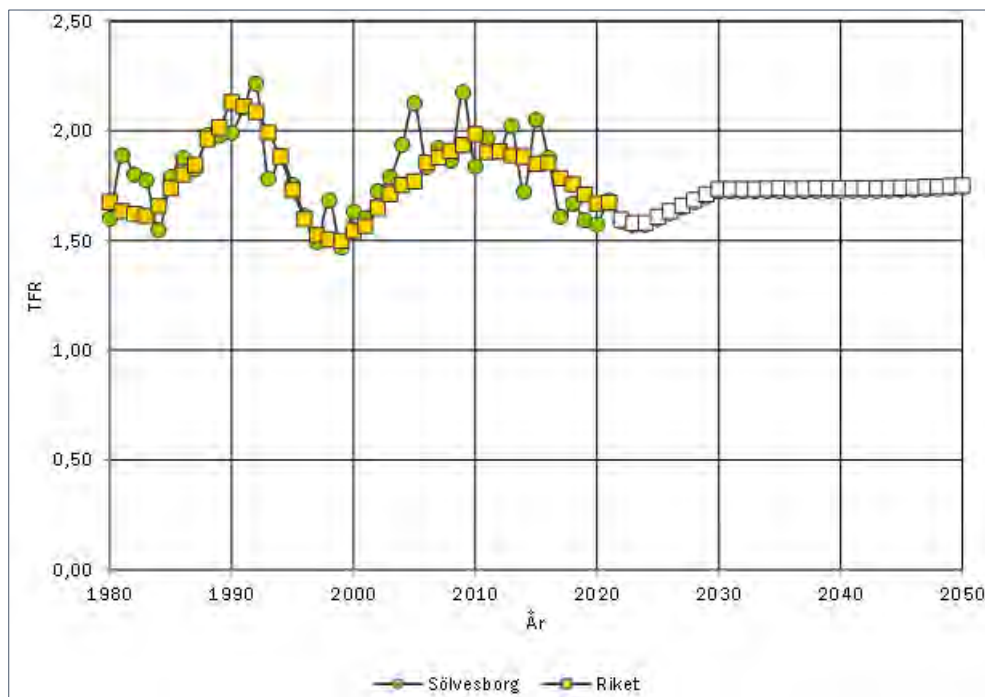
Demografiutvecklingen i Sölvesborg

Sölvesborgs kommun följer i stort den demografiska utveckling som hela landet är i. Befolkningen blir äldre och det föds färre barn. Sveriges kommuner och regioner (SKR) har i flera utredningar och rapporter⁶ beskrivet den utmanande demografin. Andelen äldre över 80 beräknas öka med nästan 50 % fram till 2031 samtidigt som den andel av befolkningen som är i arbetsför ålder inte ökar i den grad så att kompetensförsörjningen kan säkras. Demografin bedöms också påverka den offentliga sektorns ekonomiska förutsättningar påtagligt med en ökande del av befolkningen som inte deltar i landets produktion.

För Sölvesborgs del är också trenden tydlig. Befolkningen varken minskar eller ökar, mer än marginellt. Samtidigt föds det färre barn. De relativt stabila befolkningstalen kan förklaras av inflyttning i företrädesvis gruppen äldre. För åldersspannet för barnfamiljer minskar befolkningen i Sölvesborg vilket också bidrar till färre barn och unga.

Antalet barn som föds beror dels på antalet kvinnor i fertil ålder, dels på kvinnors benägenhet att bli föräldrar. Benägenheten att föda barn beräknas som antal födda barn efter moderns ålder dividerat med antalet kvinnor i en viss ålder. Fruktsamheten är som högst hos 30-åriga kvinnor i Sölvesborgs kommun, motsvarande i snitt 0,14 barn mot rikets 0,13 barn. I Sölvesborg har kvinnor de senaste åren blivit mödrar något tidigare än vad kvinnor blir mödrar i riket. Samtidigt föder kvinnor i Sölvesborg totalt färre barn än kvinnor i riket. I riket föds i snitt 1,9 barn per kvinna och i Sölvesborg är motsvarande siffra de senaste åren 1,6 barn per kvinna.

⁶ Valfärdens kompetensförsörjning, Personalprognos 2021–2031 och hur välfärden kan möta kompetensutmaningen, SKR

Tabell 1. Summerad fruktsamhet i Sölvesborgs kommun 1980-2050

I tabellen visas utvecklingen av den summerade fruktsamheten 1980-2021 samt prognostiserad fruktsamhet 2022-2050. Källa: Befolkningsprognos 2021-2050 Sölvesborgs kommun, Statisticon

De kommande årens demografisk utveckling pekar på att det är färre flickor än pojkar i barnkullarna. Flickor är dessutom mer benägna att flytta från Sölvesborg än vad pojkar är. Den vanligaste orsaken till att flickor flyttar är studier på annan ort. Flickors bättre skolresultat kan ses som en orsak till det förhållandet.

Flera effekter samspelar till den negativa befolkningsutvecklingen.

- Sölvesborg har färre kvinnor än män i barnafödande ålder.
- Kvinnor i barnafödande ålder är mer benägna att flytta från Sölvesborg än män.
- Kvinnor i Sölvesborg föder färre barn per kvinna än kvinnor i riket.

Även om trenden är tydlig så är förändringarna mellan år små. Det gör att små insatser för att få kvinnor i åldern mellan 20 och 30 år att stanna i Sölvesborg kan få relativt stor effekt. Satsning på utbildningar på hemorten eller nära hemorten, marknadsföring för att flytta hem efter avslutade studier, attraktiva boendemiljöer för unga vuxna och tillgång till en attraktiv arbetsmarknad kan därför utgöra lösningar för att motverka den negativa befolkningsutvecklingen.

Tabell 2. Folkmängd i Sölvesborg utifrån åldersklass

Ålder / År	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
0-5	942	914	916	905	894	890	876	875	877	880
6-9	747	738	693	685	652	630	643	636	627	621
10-12	607	583	586	559	565	551	533	503	487	491
13-15	546	573	584	603	580	583	558	562	550	534
16-18	614	605	585	544	569	579	593	573	574	553
19-24	1 019	1 017	1 025	1 049	1 033	1 016	1 001	1 012	1 006	996
25-44	3 743	3 711	3 729	3 726	3 738	3 729	3 712	3 683	3 679	3 679
45-64	4 664	4 695	4 666	4 654	4 625	4 630	4 597	4 600	4 568	4 501
65-79	3 397	3 385	3 362	3 334	3 334	3 304	3 335	3 303	3 318	3 375
80-100	1 261	1 335	1 417	1 502	1 558	1 622	1 661	1 738	1 777	1 810
Totalt	17 540	17 556	17 563	17 561	17 549	17 533	17 511	17 486	17 462	17 440

Ålder / År	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
0-5	883	884	884	883	881	879	876	874	872	870
6-9	609	607	607	608	610	612	613	614	613	611
10-12	495	488	484	473	470	470	471	472	473	475
13-15	506	491	495	498	492	489	478	476	476	477
16-18	556	546	530	506	494	497	500	494	491	482
19-24	996	1 000	988	984	977	954	941	930	923	917
25-44	3 675	3 656	3 630	3 622	3 602	3 579	3 556	3 545	3 536	3 533
45-64	4 443	4 414	4 413	4 413	4 396	4 396	4 392	4 380	4 366	4 345
65-79	3 418	3 461	3 469	3 468	3 485	3 518	3 537	3 553	3 563	3 579
80-100	1 837	1 849	1 874	1 898	1 925	1 922	1 937	1 952	1 966	1 983
Totalt	17 417	17 395	17 373	17 353	17 334	17 317	17 303	17 291	17 281	17 273

Ålder / År	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048	2049	2050
0-5	869	867	865	864	862	861	860	859	859	859
6-9	610	609	608	607	606	605	604	603	602	601
10-12	476	475	474	473	472	471	471	470	470	469
13-15	478	479	480	481	480	479	478	478	477	476
16-18	480	480	481	482	483	484	484	484	483	482
19-24	910	908	903	899	898	895	895	896	897	898
25-44	3 525	3 513	3 506	3 501	3 493	3 489	3 484	3 479	3 474	3 468
45-64	4 329	4 310	4 318	4 317	4 323	4 319	4 314	4 301	4 301	4 301
65-79	3 602	3 602	3 586	3 573	3 528	3 503	3 489	3 494	3 493	3 479
80-100	1 989	2 021	2 040	2 066	2 118	2 159	2 192	2 212	2 226	2 256
Totalt	17 267	17 263	17 261	17 261	17 263	17 267	17 271	17 277	17 283	17 289

I tabellen visas prognostiserad folk­mängd per olika ålders­klasser samt totalt för perioden 2021-2050. Källa: Befolknings­prognos 2021-2050 Sölvesborgs kommun, Statisticon

Elevtalsutvecklingen i Sölvesborg

Statistik nerbruten på skolenheter har till viss del en inbyggd felmarginal som är något högre än befolkningsutvecklingen i en kommun. Anledningen är att det är svårt att prognostisera rörligheten inom en kommun då faktorer som påverkar rörelsemönstren är fler och har var för sig en snabbare påverkan på barn- och eller elevunderlaget på en skol- eller förskoleenhet.

Tabell 3. Elever årskurs F-9 per skolenhet

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	% +/-
Falkviksskolan	201	186	182	176	169	168	166	169	170	169	167	-17%
Havelidens skola	151	146	140	134	128	129	125	118	118	116	113	-25%
Hjortakroksskolan	261	257	260	257	253	255	256	257	267	270	275	5%
Högtofta skola	98	99	91	84	83	83	79	75	72	71	69	-29%
Hörviks skola	81	73	69	70	68	68	63	60	61	60	57	-30%
Mjällby skola LM	197	183	183	178	175	172	165	158	156	154	151	-23%
Möllebacksskolan	268	270	260	257	247	240	229	222	212	207	204	-24%
Norje skola	75	74	71	76	72	76	72	72	72	70	68	-9%
Bokelundsskolan	369	374	381	365	369	355	358	347	343	329	322	-13%
Mjällby skola H	213	226	222	227	215	209	206	208	203	190	183	-14%
Elever F-9	1 914	1 889	1 860	1 824	1 779	1 756	1 720	1 686	1 673	1 636	1 610	-16%

I tabellen visas prognostiserat elevantal per olika skolenheter samt totalt i kommunen för perioden 2022-2032. Källa: Delområdesprognos 2022-2032 Sölvesborgs kommun, Statisticon

Den viktigaste faktor som påverkar en skolenhets elevunderlag är skollagens reglering av det fria skolvalet. Det fria skolvalet infördes 1992 och har successivt kommit att nyttjas i Sölvesborgs kommun. Hemkommunens möjlighet att styra eleverna till viss skolenhet upphörde i och med att möjligheten att skapa upptagningsområden togs bort till förmån för ett fritt skolval. För den som inte aktivt väljer skola är det närheten till en skolenhet som är avgörande. Eleven ska gå på den skola som ligger närmast hemmet om vårdnadshavarna inte väljer någon annan skola eller om den skola man väljer inte har plats för eleven. Skolors profilering och kvalitet brukar lyftas fram som de viktigaste anledningarna till reformen men tycks bara marginellt påverka valet av skola i Sölvesborg. En faktor som har större påverkan på skolval utanför folkbokföringsadressens närmaste skola, är den att eleven har ett dubbelt boende. När vårdnadshavare separerar kan eleven välja en skola som är nära den ena vårdnadshavaren men som ändå inte är närmst folkbokföringsadressen. Folkbokförda elever i Sölvesborgs kommun kan också välja skola hos en annan kommunal eller fristående huvudman varför samtliga barn i åldersgruppen inte kommer gå i skola i Sölvesborgs kommun. Samtidigt kan Skolorna i Sölvesborg locka elever som är folkbokförda i annan kommun vilket i stort brukar jämna ut elevflödena mellan kommunerna i närområdet. Prognoser på skolenhetsnivå utgår i

utredningen från skollagens närhetsprincip och tar inte hänsyn till skolval eller dubbelt boende för elever.

Även utveckling av bostadsområden kan påverka utvecklingen av ett elevunderlag till skolenheter. De nya bostadsområden som växt fram i Sölvesborgs kommun de senaste cirka tio åren har dock bara marginellt påverkat inflyttningen av barnfamiljer. Det gäller såväl den direkta inflyttningen av en barnfamilj till bostadsområdet som att den omflyttning inom kommunen som kan kopplas till det nya bostadsområdet, genererat en ökad inflyttning av barnfamiljer. Om bostadsområden på kort sikt ska generera en inflyttning av barnfamiljer tycks faktorer bortanför närhet till skola och barnomsorg vara styrande.

Befolkningsprognosen för de kommande tio åren påvisar en tydlig minskning av elever i förskoleklass, grundskole- och gymnasieutbildningen. Barn i förskolan har haft sin minskning mellan 2016 – 2022 och antalet födda barn per år ser ut att ligga kvar på nuvarande låga nivå fram till 2032. Åtgärder som påverkar inflyttning och utflyttning av barnfamiljer kommer kunna påverka antalet barn i åldersgruppen med en mer direkt effekt på förskolan.

Tabell 4. Folkbokförda 1-18 år

	1-18 år	+/-	1-5 år	+/-	6 år	+/-	7-9 år	+/-	10-12 år	+/-	13-15 år	+/-	16-18 år	+/-
2022	3 272	0	773	0	179	0	559	0	583	0	573	0	605	0
2023	3 226	-46	778	5	148	-31	545	-14	586	3	584	11	585	-20
2024	3 159	-67	768	-10	159	11	526	-19	559	-27	603	19	544	-41
2025	3 122	-37	756	-12	159	0	493	-33	565	6	580	-23	569	25
2026	3 093	-29	751	-5	154	-5	475	-18	551	-14	583	3	579	10
2027	3 064	-29	737	-14	163	9	480	5	533	-18	558	-25	593	14
2028	3 009	-55	735	-2	152	-11	484	4	503	-30	562	4	573	-20
2029	2 990	-19	736	1	150	-2	477	-7	503	0	550	-12	574	1
2030	2 938	-52	739	3	149	-1	472	-5	491	-12	534	-16	553	-21
2031	2 909	-29	742	3	149	0	461	-11	495	4	506	-28	556	3
2032	2 875	-34	743	1	150	1	457	-4	488	-7	491	-15	546	-10
Akkumulerat		-397		-30		-29		-102		-95		-82		-59

I tabellen visas prognostiserad befolkning 1-18 år fördelat per stadium och skolform i kommunen för perioden 2022-2032. Källa: Befolkningsprognos 2021-2050 Sölvesborgs kommun, Statisticon

Elevtalsutvecklingen för Sölvesborgs kommuns gymnasieutbildning går inte att prognostisera då den påverkas av så många osäkra faktorer. I grunden ligger ett minskat elevunderlag i kommunen för åldersgruppen 16-18 år. Det talar för att den inhemska gymnasieskolan får färre elever. Samtidigt kan ungdomars val av gymnasieutbildning påverka elevflöden mellan skolhuvudmän och kommuner stort. Läsåret 2022/2023 har lite mer än 30 % av ungdomarna i Sölvesborg valt gymnasieutbildning hos en annan huvudman (fristående eller kommunal) samtidigt som cirka 40 % av ungdomarna i Bromölla valt gymnasieutbildning i Sölvesborg. Förändringar

inom programutbud och programstruktur, arbetsmarknaden och trender i samhället får snabbt genomslag i elevflöden. Man behöver därför utgå från det antal utbildningsplatser som på förhand har beslutats för respektive utbildning och göra dessa attraktiva för att få sökande till dem.

Befolkningsutvecklingen i Sölvesborgs innerstad

Statistik på skolområdesnivå som prognostiserar elevtalsutvecklingen för varje skolenhet ligger till grund för slutsatsen att elevunderlaget i Sölvesborg kraftigt kommer minska.

Utveckling

Planera för utveckling

Flyttningsmönster och ett nytt sätt att jobba

Ny statistik styrker att flyttströmmarna fortsätter att gå från storstäderna till mindre städer och landsbygd. Storstadsnära städer har den allra största inflyttningen. Under Corona-pandemin ökade antalet flyttar inom landet med 60 000 stycken till 1,6 miljoner 2022. ”Det är ett tecken på att något håller på att hända”, säger Kjell Hansen vid Sveriges lantbruksuniversitet.

Sammantaget hade de större städerna under 2021, för första gången på mer än ett decennium, ett negativt flyttnetto, Flyttnettot femdubblades mellan 2019 och 2021 där barnfamiljer och högutbildade vad de grupper som i högst utsträckning flyttade.

Det är företrädesvis hushåll *med* barn som i större utsträckning säger att de vill flytta till landsbygden och att de i högre utsträckning gör slag i saken.⁷ Värden man eftersöker är bland annat närhet till natur, eget hus med möjligheter till att odla och en bra uppväxtmiljö för sina barn med närhet till släkt och familj.

Benägenheten att flytta tillbaka till sin födelseort är som störst under barnets 5 första levnadsår för att sedan avtar ju äldre och mer rotad barnet blir. En kommun bör därför ha en strategi hur kontakt mellan kommunen och den utflyttade ska upprättas och bibehållas under tiden personen är iväg. Det finns då en ökad möjlighet att med tiden locka dem tillbaka till kommunen.

Orsaker till att människor söker sig från storstäderna kan enligt Kjell Hansen vara problem kopplade till bostadsmarknaden och ett ökat miljöintresse. Respondenter beskriver att de på tidigare bostadsorter förvisso haft tillgång till naturområden men att tillgängligheten var lägre och att de ofta var alltför välbesökta. Det tycks bli allt viktigare att

⁷ www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1475306/FULLTEXT01.pdf

kommuner behåller naturområde på rimligt avstånd till invånarna; ett viktigt inslag i ett samhällsbygge som bland annat bör främja ett minskat bilberoende. Enkelhet och närhet till natur och servisinrättningar är en av småstadens möjliga styrkor.

Med större möjligheter till hemarbete har acceptansen till längre pendling ökat. Med färre dagar på arbetsplatsen krymper avståndet mellan hemmet och arbetsplatsens, om inte i absoluta termer så i upplevt avstånd. Arbetet som en faktor för inflyttning kan med det resonemanget ytterligare minska till förmån för stadigt uppåtgående ”mjuka” världen som sociala relationer, naturen och närhet till bra samhällsservice.

Peter Ehrström forskningschef i regionvetenskap vid Åbo Akademi beskriver acceptansen infört längre pendling på ett bra sätt.

Man brukade tala om 45-minutersradien, en tidsgräns där relativt många var beredda att pendla till jobbet. När vi jobbar hemifrån allt mer och inte nödvändigtvis åker till kontoret varje dag flyttas pendlingsgränsen kanske till 50 minuter eller 55 minuter.

Implikationer av detta resonemang blir att allt fler områden bör kunna inkluderas i begreppet pendlingskommun nära större stad; Sölvesborgs kommun bör ligga på ett rimligt pendlingsavstånd till både Lund, Malmö och möjligen också Köpenhamn. Med en vidare pendlingsradie suddas gränsen mellan centrum-periferin (stad-landsbygd) allt mer ut.

Trots en ökad vilja att fortsätta arbeta hemifrån kvarstår för många viljan att få verka i ett mellanmänniskt sammanhang. Undersökning visar att ca 1/3 mår sämre nu än innan pandemin där ensamhet är en del i förklaringen säger **Ulf Boman**, framtidsstrateg på Kairos Future.⁸ För många människor kan ett kontorshotell eller ett satellitkontor ge denna nödvändiga mellanmänniska kontakt.

En progressiv kommun bör kunna tillhandhålla attraktiva lokaler som öppnar upp för möjligheten att kombinera hemarbete med en plats att träffa andra människor⁹. Fastighetsbolaget Stockholmshem har testat denna idé. Likaså Emmaboda vill med tillgång till kontorshotell locka distansarbetare till kommunen skriver tidningen Vision.¹⁰

⁸ www.skanska.se/om-skanska/press/kalender/inbjudan-webbinar-den-17-6-hur-vill-vi-bo-och-arbeta/

⁹ <https://fastighetstidningen.se/stockholmshem-testar-kontorshubb/>

¹⁰ <https://vision.se/tidningenvision/arkiv/2022/nr5/kommunen-startar-en-hub/>

En sociologisk studie av Erik Ljung & Kristina Mikuljan styrker många människor önskan att jobba i en social kontext.

Jag arbetar på distans. Och det är en av de sakerna som gjorde det möjligt att flytta. Att man kunde ha ett jobb på distans. Nu hyr ju jag ett satellitkontor i Sjöby. När man bodde nära företagen så var du tvungen att åka dit, men när man bor på mindre ort och de vill ha kompetensen kan man ställa krav på ett annat sätt och säga "nämen jag vill ha ett satellitkontor". Så därför fungerar det ju liksom. Man kan ha ett kvalificerat arbete trots att man bor på mindre ort. Det är riktigt bra måste jag säga. [...] Jag hade kunnat sitta i Värmland, eller flytta till Bahamas. Det spelar ingen roll så länge jag har internet kan jag sköta jobbet så det är ingen mening att bo i en storstad på grund av arbetsmarknaden [...].¹¹

Arbetets minskade betydelse vid flytt

Studier visar att lokaliseringspreferenserna har förändrats senaste decennierna. För drygt 60 procent av de som flyttade till Ystad före 1970 utgjorde arbete ett starkt motiv för flytten; efter 1990 var motsvarande siffra endast drygt 20 procent¹². På motsvarande sätt ställdes i undersökningen en fråga om betydelsen av en attraktiv stadsmiljö och bebyggelsen och dessa faktorer har istället ökat markant i betydelse.

Vi ser alltså en tydlig minskning av arbetets betydelse, för beslutet att flytta, till förmån för sociala aspekter. Familjens trygghet och kompisrelationer spelar idag en större roll när människor gör sina val. Insikten att man inte behöver bo där arbetsplatsen är lokaliserad har bidragit till jobbets minskade betydelse. Andra värden har blivit allt viktigare.

Arbetsvillkor och arbetsförutsättningar i övrigt, hur goda dessa än är, räcker ofta inte för att attrahera och behålla anställda som har valmöjligheter. Ur individens perspektiv spelar också stadens kvaliteter som livsmiljö en viktig roll.¹³

Ekonomiska faktorer i termer av arbete tas inte heller upp som ett *primärt* motiv till återflytt till Olofström menar Oliva Stjärnqvist i sin fallstudie *Varför flytta tillbaka till en landsbygdskommun*. Sociala faktorer var även i hennes studie det primära motivet. Flera studier visar att trots skillnader i ålder, kön, utbildning och familjesituation, är sociala kontakter ett huvudsakligt motiv för samtliga återflyttare. Vilken typ av sociala kontakter som attraherar återflyttarna skiljer sig däremot beronde på ålder och kön.

Familj och vänner beskrivs ofta som en trygghet man söker, speciellt när man bildat familj och fått barn. För många blir en flytt hem en möjlighet till

¹¹ Erik Ljung & Kristina Mikuljan – *Vad ska du dit och göra?* s. 22-23

¹² <https://publektor.org/embed/publication/Utveckla-svenska-stader>

¹³ Tillväxtverket *Utveckla svenska städer – planera för smart tillväxt* s. 10

barnpassning och avlastning och därmed större personlig frihet samt att barnen får närhet till sin familj när de växer upp.

Ny syn på det egna boendet

Många kommuner behöver revidera sin framtida planering när Covid pandemins flyttmönster kan vända en planerad minskad inflyttning till en möjlig ökning. Enligt Sweco kan Sölvesborg förvänta sig en 0,7 procentig ökning (om pandemins flyttmönster består) eller en 2,2 procentig minskning (om flyttmönster före pandemin består).

I flera undersökningar har pandemins påverkan på svenskarnas boendepreferenser kunnat påvisas. Länsförsäkringar Fastighetsförmedling uppgav att för drygt tio procent av svenskarna har pandemin ökat deras intresse för större boyta och att många söker en egen trädgård där man kan odla och umgås med familj och vänner. Framför allt har intresset för större boende ökat i åldersgruppen 18–29 år.

Hemmet har under pandemin blivit mer än ett hem i traditionell bemärkelse. Gränsen mellan det privata och det offentliga har suddats ut. Man vill nu i högre utsträckning också kunna få plats med ett hemmakontor och plats för rekreation i hemmiljö. Vi har aldrig i modern tid tillbringat så mycket tid i våra hem som nu – både arbetstid och fritid.

Sett i ljuset av dessa förändrade boendepreferenser kan flyttmönstren under pandemin tolkas som att människor dras mot platser med ett utbud av villor med rimliga kvadratmeterpriser med närhet till natur

Man flyttar nu i hög uträkning till det enkla livet med närhet som ett ledord. Sölvesborg uppfyller många av dessa grundförutsättningar och har därmed en god *utvecklingspotential*; här är aldrig långt till skog, hav och till *relativt* billiga bostäder.

Det gäller dock att tydligt kommunicera dessa företräden till den målgrupp vi önskar attrahera. I vårt (läs Sölvesborg) fall gäller det att vara strategisk och tydlig i vårt sätt att kommunicera till yngre familjer med barn eller med siktet inställt på framtida familjebildning.

Framtiden stad - vad gör en plats attraktiv?

Hur ser morgondagens attraktiva stad ut? Vad karakteriserar en progressiv stad som också vill attrahera en yngre målgrupp? Vad ställer det för krav på en stad som Sölvesborg?

När den fysiska handeln minskar allt mer och många städer nått sin maxgräns för nyetablering av restauranger och kaféer behöver en stad sikta framåt och inte blicka bakåt mot tidigare förställningar av den livfulla staden.

Staden är inte längre primärt en plats för utbyte av varor och tjänster. Nu är det i högre utsträckning en plats för tid, tankar och upplevelser. Här krävs

en platsanpassad utveckling som klarar av att göra staden eller stadsdelen levande och intressant. Det är invånarna tillsammans som behöver skapar sin bild av framtidens öppna, inkluderande och attraktiva stad.

Forskning visar att morgondagens invånare kräver att staden är förändringsbenägen, att den är dynamisk stad som klarar och att göra nödvändiga anpassningar. Staden ska bland mycket annat vara miljövänlig, rättvis och levererar en mångfald av kulturyttringar och kulturer.

Det går inte längre att leverera gamla lösningar på ibland helt nya problem och utmaningar. Oavsett om det gäller stadsutvecklare eller politiker finns det ett behov, och kanske ansvar, att verkligen tänka i nya banor; på vad som passar just detta speciella grannskap, kvarter, stadsdel eller staden som helhet. Det är inte en stilfråga som handlar om modern eller klassisk arkitektur, utan en djupare förståelse för platsen och dess framtid.

En trend inom stadsplanering är så kallade *mixed use spaces* där varuhusen har försvunnit till förmån för en mångfald av butiker så som livsmedelsbutiker, apotek, inredningsbutiker med ett stort utbud av restauranger och barer. Centralt ligger då ofta stora välplanerade parker intill vatten med aktiviteter för alla. Det skapas därigenom en funktionsblandad miljö med ett mer levande samhälle. Många menar att där finns en byggsten i skapandet av denna eftersträvarvärd ekonomiskt, socialt och ekonomiskt hållbara stad.

Kritiker menar att detta byggnadsideal är ett kostsamt sätt att organisera en stad och som går stick i stäv mot dynamiken i grundläggande ekonomiska principer. Det bli en ineffektiv och en alltför planerad stadsbyggnad menar Charlie Karlsson, professor emeritus i nationalekonomi. Städer som utvecklas fritt går istället naturligt mot kluster och han hänvisar till hur områden som China Towns eller Little Italy har utvecklats.¹⁴

Runt om i världen finns flera progressiva städer som har anammat idén med grönområden på centralt belägna platser med ett brett utbud av boenden, handel och med aktiviteter för många. I London finns *Coal Drop Yards* där kontor samexisterar med handel och som blir en tydlig kontrast till uppdelade (satellitstäder)

I en undersökning gjord i Karlstad uttrycker medborgarnas en saknad av just öppna, tillgängliga och gemensamma ytor som inte kräver konsumtion för att få nyttjas. Många respondenter efterfrågade ett levande centrum. De ger förslag på aktiviteter och mötesplatser som tillför spänning och

¹⁴ <https://www.gp.se/debatt/ql%C3%B6m-blandstaden-den-%C3%A4r-en-dyr-och-ineffektiv-utopi-1.3904145>

oväntade inslag i staden och som stärker livet utomhus. Framför allt efterfrågas platser och aktiviteter för barn och unga

Generation Z (födda 1995-2012) är nu på allvar väg in i staden med sina preferenser kring etik och miljömedvetenhet och är en grupp som dagens beslutsfattare måste förstå och förhålla sig till.

Pandemin har inneburit ett tydligt ökat intresse för naturen och för lokalsamhället vilket visar sig när studenter i åldrarna 18-35 boende i mindre tätorter tillfrågas. Om gårdagens stad var kunskapsstaden så är morgondagens attraktiva stad den hållbara staden menar Peter Ehrström.¹⁵

Unga vuxna ser att livskvalitén står att finna i mindre till medelstora städer. En tillvaro där livspusslet går ihop och där naturen, stadskärnan och allt man behöver finns inom räckhåll. En fantastisk möjlighet men också en stor utmaning när dessa städer ska växa på ett hållbart och attraktivt sätt säger Helena Paulsson (VP och chef för affärsområde Arkitektur och Designa AFRY).

Primära funktioner bör mixas så att de medverkar till att sätta människor i rörelse under olika tider på dygnet. En blandning av funktioner blir däremot en nyckelfaktor för skapa levande och pulserande städer som attraherar dagens unga människor. Tidigare fokus på funktionsuppdelning ledde istället mot utpräglade villaområden och en ökad bilism som följd menar förespråkare för blandstaden.

Många eftersöker städer som byggts enligt *New Urban* med småskalighet, mångfald och med människan i centrum. Begreppet mångfald handlar om både ekonomiska och kulturella förutsättningar, olika näringsverksamheter, bebyggelse och arbetsmöjligheter.

Alla fyra i kombination krävs för att skapa mångfald och en levande stad; om en av dem saknas försämras stadsdelens potential menar Jacobs.

1. Stadsdelen, och så många som möjligt av dess beståndsdelar, måste fylla mer än en primär funktion. Dessa funktioner måste medföra närvaron av människor som rör sig utomhus på olika tider och av olika skäl, men som kan använda många faciliteter gemensamt.
2. De flesta kvarteren måste vara korta, vilket innebär att tvärgatorna och gathörnen måste komma tätt.
3. Stadsdelen måste bestå av en blandning av hus som varierar i ålder och skick
4. En tillräckligt hög koncentration av människor måste finnas i området, oavsett varför de befinner sig där. Detta gäller även de som vistas där därför att de bor där.

¹⁵ <https://www.abo.fi/nyheter/hur-ser-framtidens-stader-ut/>

Homogena lösningar bör ersättas av socialt hållbara städer med gemenskap och en tydlig stads- eller stadsdelsidentitet. Det är något som dagens unga eftersöker. Politiker bör ha ett helhetsperspektiv där många människors intressen och preferenser ska ingå i ekvationen. Staden är som en levande organism där allt påverkar varandra och som kräver lokalt anpassade lösningar.

Istället för att arbeta kortsiktigt behöver vi se till det större perspektivet, vilket inte bara kommer att resultera i en mer hållbar stad utan, som många eftersöker, också ett mer medmänskligt samhälle. Exempelvis måste vi hitta sätt att underlätta vardagslivet utan bil genom att vidareutveckla kollektivtrafiken och skapa olika typer av mobilitetshubbar.

En stor variation i konsumtionen av upplevelser, kultur, att platsen är estetiskt tilltalande, bra grundskola och så vidare är också viktiga motiv till att vilja flytta till en ort säger Charlotta Mellander, professorn i nationalekonomi vid handelshögskolan i Jönköping.

Just nu anammar många teorin om den *kreativa klassen*; en klass som kräver öppenhet för nya människor, öppenhet för nya idéer och som eftersöker en mångfald i kulturella upplevelse. Det visar sig genom att många städer använder sig av denna insikt i sin marknadsföring. Till exempel så profilerar sig många städer nu som HBTQ-vänliga¹⁶. De har sett dess signalvärde och attraktionskraft hos den kreativa klassen och dagens unga.

Teorin om den kreativa klassen fokuserar på fyra viktiga faktorer

- Möjligheten att nå en bred arbetsmarknad
- Livsstilen anses mer betydelsefull än arbetet i valet av plats att bo
- Social interaktion på offentliga mötesplatser ” tredje platsen ”
- Mötet med människor från annan etnisk bakgrund innebär spänning och energi – de eftersöker en mångfald av möten

Den kreativa klassen anses vara intellektuella, talangfulla och kan höja statusen i ett område. Vissa varnar för att ett stort fokus på denna grupp riskerar att marginaliserar övriga invånare.

Edward Glaeser talar om *kvalitetsattribut* och tar upp fyra viktiga område för en framtida attraktiv stad

- Bredden på utbudet av tjänster och konsumentvaror.
- Estetiska (till exempel byggnader) och fysiska (till exempel klimat) egenskaper.

¹⁶ <https://www.gu.se/nyheter/hbtq-vanlighet-for-att-locka-den-kreativa-klassen>

- Kvaliteten på offentliga tjänster (till exempel skolor och dagis).
- Kvaliteten på infrastrukturen ('speed').

Där ekonomiska medel tidigare var det kraftfullaste verktyget i rekrytering av eftertraktad talang och kompetens spelar andra värden ständigt större roll. Vi ser det i det i stadsbyggnadsprinciper och i attityder bland unga. Vad platsen kan erbjuda utanför arbetstid är bland de faktorer som värderas högt när människor väljer arbets- och boendeort.

Vad vill de unga ha ut av staden?

Den generation som på allvar tagit sig in i eller är på väg in i vuxenvärlden är Generation Z (födda 1995-2012). Det är individer (nu i ålder 11-28 år) som växte upp i en kontext som bland annat präglats av många och allvarliga larmrapporter om effekterna av miljöförstöringen samt effekterna, också i vidare mening, av terrorattacken 11/9 i New York och Washington. Denna kontext har gjort och gör avtryck på gruppens livspreferenser och förhållningssätt till sin samtid och livet i vidare mening. De oroar sig bland annat för miljöförstörelsens konsekvenser och är den första generation som tror sig få det *sämre* än sin föräldrageneration.

Relationen till andra människor är inkluderande och de anser att alla människor har rätt att vara som de är. De har ett stort fokus på den *nya moralen* och de värderar att vara en god människa och att behandla andra schyst. En BBC-undersökning visar att de oroar sig över fördomar mot HBTQ+-personer, rasism och vill ha jämställdhet mellan könen i högre utsträckning än tidigare generationer.¹⁷

Generation Z eftersöker

- De vill leva bekvämt, flexibelt och med en balans i (yrkes)livet. Det är viktigare än hög lön.
- Möjligheten att arbeta utanför kontoret (Office flexibility)
- De söker sig mer aktivt till förstag med ett tydligt miljöfokus
- Bostäder till låg kostnad i städer och förorter med bra kommunikationer och samhällsservice.
- Bra och bekväm barnomsorg, kanske i fastigheten man bor i.
- Behov av livsstilsleverantörer som gym och fitnesscenters.
- Utflyttning från innerstäder till områden med utrymme för rekreation och natur.

Hållbarheten är som nämnts viktig för Generation Z och undersökningar visar att hållbarhet i vidare bemärkelse också kan påverka deras val av boendeort.¹⁸ De söker sig i hög grad till orter och arbetsgivare med samma

¹⁷ <https://www.selecta.com/se/sv/stories/generation-z>

¹⁸ www.arkitekt.se/app/uploads/2020/12/Helena-Paulsson.pdf

värderingar som de själva; vilket möjliggör för medvetna orter och företag att positionera sig gentemot målgruppen.

Vågar politiker och företagare svara upp mot kraven på flexibilitet, miljöfrågor och bra samhällsservice finns möjlighet att öka sin attraktivitet med ökad inflyttning som en möjlig effekt. Företag söker sig idag i högre utsträckning dit där rätt kompetens finns och inte som innan tvärt om; att människor söker sig till orter där företagen finns.

Unga vill mer och mer ha en lokal anknytning men där digitaliseringen möjlig att också *verka* globalt. Kontaktytorna mellan den mindre staden och omvärlden kommer öka där *centrum* och *periferin* samtidigt kommer få allt mindre distinkt gräns.

Unga uppskattar också handlingskraft, att staden blickar framåt och ser möjligheter i varje given situation. Trollhättan tas som ett exempel som med handlingskraft gått från industristad till att nu vara en kunskapsnod med Högskolan väst och Innovatum¹⁹ säger landskapsarkitekt Helene Paulsson. Stadens förmåga att anpassa sig och se möjligheter blir en tydlig USP (Unique Selling Point) gentemot dagens unga.

Chefarkitekten på AFRY Thomas Sandell sammanfattar utmaningar för dagens samhällsplanerare.

Vi står nu inför en transformation där ett levande kulturliv, bra skola och omsorg, en hållbar livsstil och en väl fungerande bostadsmarknad sätter ramarna för hur unga vill leva och bo i framtiden.²⁰

Hur ska Sölvesborgs kommun förhålla sig till dessa ledord? Svarar vi upp mot kraven på att vara en modern flexibel arbetsgivare, som sätter miljöfrågor högt upp på dagordningen? Har vi företag i kommunen som genomsyras av ett genuint miljöengagemang?

Kommunen bör bland annat ha ett svar till gruppens kärnfrågor och deras engagemang för följande område

- Mångfald
- Antirasism
- Jämställdhet
- Välfärdsfrågor
- Trygghet

¹⁹ Innovatum – är ett utvecklingscentrum där kunskap möter kunskap i forskningsprojekt och inspirerande aktiviteter.

²⁰ <https://afry.com/sv/nyhetsrum/pressmeddelanden/storstaderna-tappar-nar-unga-vuxna-valjer-var-de-vill-bo>

Bilden är viktig

Många orter har under lång tid jobbat med vad som kallas *city marketing* där man som kommun slåss om att attrahera medborgare och företag. Populärt bland många kommunpolitiker och stadsplanerare har varit att erbjuda storskaliga satsningar för att öka platsens attraktivitet. Ett exempel har varit att bygga om havsnära industrimark till bostäder och därmed har staden lockat en förhållandevis pengastark målgrupp till området.

När tidigare industrimark och hamnområden ska omvandlas till evenemangsplatser och bostadsområden riskerar det skapa ekonomiska gränser mellan invånare i staden. Attraktiva bostadsområden avviker på ett socioekonomiskt perspektiv samt inte sällan från övrig bebyggelse ur ett byggnadsmässigt perspektiv.

Vi riskerar att skapa en socialt fragmenterad stadsbild som går stick i stäv med den yngre generationens preferenser med mångfald och blandning som ledord.²¹ Staden är möjlighetens plats samtidigt som det finns en inneboende problembild med just segregation, fattigdom, kriminalitet och miljöproblem. Storstadskommittén slog redan i sin utredning (SOU 1997:118 s. 3) fast att situationen är att betecknas som allvarlig och syftade på att städer blir allt mer delade och splittrade²².

Vilken stad är vi med och skapar? Bygger vi för mångfald? Är staden en plats som på alla plan välkomnar alla oberoende av klass, kön och etnicitet.

Dagens unga söker sig till platser med en tydlig stads- och stadsdelsidentitet (en tydlig image) vilket innebär att bilden av Sölvesborg lokalt, regionalt och nationellt påverkar kommunens attraktionskraft. Vilka associationer skapar Sölvesborg? Uppfyller vi kraven för att vara en *attraktiv stad*?

Inom forskning talas det om den *urbana normen* med innebörden att storstaden är norm och småstaden det *andra* (läs: *det icke önskade, det avvikande*). Småstaden har en lägre status och lägre attraktivitet. Det är den känslomässiga dualitet som invånarna ofta känner och som den lilla staden behöver överbrygga.

Generellt har storstaden till skillnad från den mindre orten

- Ett större utbud av kultur och nöjen
- En större öppenhet och tolerans för nya tankar, idéer och kulturer
- Bättre jobbomöjlighet

²¹ Rätten till staden – en kritisk granskning av medborgardeltagande inom svensk stadsplanering av Elisabeth Nielsen Björk

²²

www.regeringen.se/contentassets/0281fc3fcdff42f296b02d1388f527d5/delade-stader/

Potentiella inflyttare och hemvändare är, som vi tidigare berört, högst medvetna om ortens utveckling och rykte. De behöver därför göra sina övervägande i spänningsfältet mellan mångfald-enhetlighet, anonymitet-igenkännbarhet och otrygghet-trygghet. Varje individ behöver känna att det finns tillräckligt mycket positiva inslag som kan överväga de negativa. Hur står sig Sölvesborg på detta känslomässiga slagfält?

En respondent sätter ord på dessa dubbla känslor inför den lilla staden och dess invånare

Sen så är det väl ändå inskränkt för att det finns mycket starka åsikter, det är mycket rasism...man är väldigt instängd, man har inte så stor koll på resten av världen [...] man trivs i sin lilla värld på något sätt[...]²³

Flera respondenters försöker distansera sig från hemorten och dess människor och känner mer samhörighet med storstadens invånare och dess attityder. Kan en stad eller ort navigera i detta spänningsfält mellan storstadens öppenhet och mångfald och den lilla ortens trygghet och småskalighet finns mycket att vinna.

Förutom att locka till sin nya invånare och besökare kan platsens berättelse bidra till att skapa stolthet och sammanhållning hos de redan boende. Centralt är att imagen, vilken kan definieras som summan av föreställningar, idéer och intryck som människor har av en plats, skapas i dialog med medborgarna. Stadsplanerare behöver titta på staden inifrån och inte uppifrån och plocka fram essensen av invånarnas egna känslor för staden. En känsla av alienation kan annars uppstå. Med en positiv anda i staden kan invånarna bli stadens viktigaste tillgång; invånarna som är stolta över sin stad blir naturliga ambassadörer för sin hemstad. Delaktighet och engagemang skapar gemenskap och stolthet menar Kristina Mjörnell (affärs- och innovationsområdeschef inom området Hållbara städer och samhällen på RISE)²⁴.

Varje ort som vill attrahera framtidens utbildade och unga befolkning behöver fundera över stadens image och attityder kring en rad olika frågor.

- Är vi en plats som kan locka till oss dagens unga?
- Är vi en plats att bo kvar i?
- Är Sölvesborg en attraktiv plats som siktar mot framtiden?
- Är Sölvesborg en ekologisk, ekonomiskt och socialt hållbar stad?
- Är den allmänna bilden av Sölvesborg positiv?
- Finns det ett brett utbud av konst, en mångfald av människor och idéer?

²³ www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1475306/FULLTEXT01.pdf

²⁴ <https://www.ri.se/sv/berattelser/sa-ska-vi-trivas-i-framtidens-stader>

En ny skola kan vara en bärande beståndsdel i ett samhällsbygge och i stadens image. När Bjuv byggde en helt ny skola i Findus gamla lokaler fanns där en uttalad ambition att gå ifrån ett brukssamhälle till ett kunskapssamhälle, där utbildning och de ungas förutsättningar sattes i fokus.

Ante Runnquist från Codesign beskriver denna ambition.

Vi ska komma ihåg att merparten av Sveriges kommuner är små. Att bygga en ny skola av den här kalibern är en enorm investering för Bjuv. Det man säger till sina invånare är att våra barn är så viktiga för oss och det är viktigt att ni får utbilda er och växa upp i den här orten – för att orten ska finnas kvar.

Generation Z söker sig i hög utsträckning aktivt till progressiva städer som är flexibla och öppna för situationsanpassade lösningar. De vill bo i städer som *går framåtvända* mot framtiden istället för att *backa in* i framtiden. Generationen söker hållbarhet och öppenhet både i attityder och i stadsplanering. De söker tydliga ledare som vågar positionera sig och som kan stå emot ibland snabba (opinions)svängningar. Modiga, hängivna och passionerade vägvisare med goda värderingar som lever som de lär. Autentitet är ett nyckelord för dem.

Ny skola – en möjlighet?

Med en nybyggnation öppnas möjligheter upp för att bygga en skola *för framtiden*. Nya stadsbyggnadsprinciper, brist på mark, ökade krav på effektivisering, friskolors etablering och det fria skolvalet har gjort det allt svårare att planera långsiktigt. Dessa insikter gör att vi behöver tänka nytt gällande lokalisering, storlek, ytmått och gestaltning mm.²⁵

När äldre skolbyggnader ofta saknar lokaler anpassade för modern pedagogik och krav på flexibilitet öppnat sig stora möjligheter med en ny skola. Med en genomarbetad lokalstrategi möjliggör kommunen en ökad flexibilitet som bättre svarar upp mot både långsamma *och* hastiga förändringar i efterfrågan som uppstår.²⁶ En ny skola kan också bättre svara upp mot dagens krav, aktuella forskningsresultat och förväntningar om framtida behov.

En ny stadsdel i Sölvesborgs hamn, och icke ändamålsenliga befintliga lokaler i behov av renovering, ger en bra grundförutsättning för en ny skola i området.

Kommuner har bland annat börjat se skolan som en viktig byggsten i ett större samhällsbygge och en viktig pusselbit i att utveckla kommunen och

²⁵ www.boverket.se/sv/samhallsplanering/arkitektur-och-gestaltad-livsmiljo/arbetssatt/skolors-miljo/skolor-och-forskolor/

öka dess attraktivitet. Skolan är inte bara viktig för den enskilda eleven utan också för föräldrar, syskon och andra vuxna i närområdet. Skolan kan rätt placerad bli en mötesplats för hela lokalsamhället och kan vara en viktig del i att bygga in en stolthet och framtidstro i staden.

Brogårdsskolan i Bjuv är ett exempel där en ny skola har blivit en tillgång för hela lokalsamhället (Boverket *Brogårdsskolan – en skola med delaktighet och variation*) Målet var inte enbart att bygga en ny skolbyggnad, utan också att skapa en plats med ”vi”-känsla för barn, pedagoger, lärare och föräldrar att vistas i.

I Borås ville staden renovera och bygga om en hel stadsdel och de skapade en 60 000 kvm lokalyta där det idag samsas museum, gymnasieskola, textilhögskola, inkubatorer, konferensrum, kaféer och studentbostäder. Gymnasieskolan blir en viktig byggsten i Borås försök att bygga en socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbar stad.

Exemplen är många där skolan blir en pusselbit i stadens försök att öka attraktiviteten i ett område och till staden i stort.

Nya stadsbyggnadsideal – påverkar lokalisering av skolan

Under 1900-talets senare halva var trenden att separera bostäder, service och verksamheter i så kallade *satellitstäder*. Stadsdelar planerades med stort hänsynstagande till bilismens framväxt. Skolorna placerades centralt i grannskapet.

Nu har tiden före 1990 övergetts till förmån för nya principer och ideal. Det nya stadsbyggnadsidealet (ofta kallad ny-urbanism) siktar istället mot tät och funktionsblandad bebyggelse.²⁷ De kvalitéer som eftersträvas är vackra, miljövänliga och rättvisa städer (Talen 2016). Invånarna ska få tillgång till en social mångfald, offentliga parker och torg samt en väl utbyggd kollektivtrafik och promenadvänliga gatunät skriver Boverket i publikationen *Skolans nya plats i staden*.

Önskade effekter av ny-urbanism är högre invånartäthet med en blandning av verksamheter, service och bostäder och i förlängningen ett brett utbud av service som kommer närmare invånarna samt ett minskat bilberoende.

Att bygga städer inåt är en inriktning som fler och fler kommuner anger i sina översiktsplaner. Det kan med god planering leda till en effektivare användning av infrastrukturen, mer attraktiva stadskärnor samt mer levande städer med bättre förutsättningar för utbildning, innovation och kultur.²⁸

²⁷ www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2017/skolans-nya-plats-i-staden.pdf

²⁸ www.iva.se/globalassets/rapporter/framtidens-goda-stad/201705-iva-framtidensgodastad-delrapport-floden-n.pdf

I Boverkets publikation *Skolans nya plats i staden* beskriver myndigheten den ökade konkurrens som det fria skolvalet har inneburit för den kommunala skolan. När vinstdrivande verksamhet, som friskolor, introduceras i en traditionellt icke vinstdrivande sektor, som den kommunala skolverksamheten, förväntas det ge incitament till den offentliga verksamheten att bete sig mer likt den vinstdrivande.

Skolvalsmodellen ger huvudmän incitament att lokalisera skolan där förväntad upptagningsområdet är som störst. Önskas till exempel fler inpendlande elever från andra kommuner bör skolan finnas centralt och nära kommunikationsmedel; en trend vi ser både i Sverige och i andra länder. Nybyggnation i central lägen gäller företrädesvis gymnasieskolor och högstadieskolor. Kostnadsfria terminkort kan vara ett sätt att överbrygga ett för vissa boende större avstånd, särskilt för familjer utan bil.

Central lokalisering nära kommunikationsmedel kan också verka positivt på möjligheten att rekrytera personal till skolan. Med en tydlig trend att förtäta staden och att förlägga allt större skolor i centrum ställer det högre krav på samutnyttjande.

Tillsammans med bibliotek, simhallar, kulturhus, parker och offentliga platser är skolor och förskolor en del av en social och kulturell infrastruktur. Behovet av icke-kommersiella mötesplatser är stort för såväl organiserad verksamhet som spontana möten. Vid såväl nybyggnad som omvandling av befintliga skolor och förskolor är det möjligt att skapa platser där olika grupper av människor får anledning och möjlighet att mötas. Skolan kan och behöver bli en naturlig mötesplats både under och utanför skoltid. Det blir ett sätt att göra staden levande över fler av dygnets timmar.

Samnyttjande innebär att skolan ses som en bred mötesplats där miljöerna blir till arenor för flera samhällsfunktioner. Kan området inhysa fler funktioner, utan att kärnverksamheten blir lidande, finns här ett tydligt bidrag till att öka den sociala och samhällsekonomiska hållbarheten och att möjliggöra en levande stadsmiljö.

Speciellt på landsbygden och i mindre städer kan samnyttjande vara en viktig beståndsdel för att ett samhälle ska överleva och utvecklas. Skolförvaltningar kan därigenom få ekonomisk avlastning som möjliggör en investering i denna storlek. Det blir fler som delar på såväl kostnad som ansvar.

För att öka lönsamheten och öka kontaktytorna kan samexistens ske med

- kulturskola
- bibliotek
- idrottshallar och fotbollsplaner
- aktivitetsområde

- biograf
- föreläsningssalar
- konsert- och teaterscen

Större skolenheter – en ökad flexibilitet

Boverkets slår, som vi tidigare nämnt, fast att det har blivit allt svårare att göra elevprognoser där friskoletableringar och skolnedläggningar har stor påverkan på elevunderlaget. Även ökad benägenhet till skolpendling gör elevunderlaget svårbedömt och flyktigt.

”Större skolor anses vara ett sätt att minska sårbarheten i skolverksamheten och öka lokaleffektiviteten” skriver Boverket²⁹. Skolstorleken har också en positiv effekt på möjligheten att attrahera lärare samt öka skolans attraktivitet på grund av ett bredare utbud av kurser och program.

I en större skola finns också en större möjlighet till en pedagogisk samverkan. Det blir lättare att bygga in en högre grad av flexibilitet i allt från skiftande elevunderlag, skiftande gruppstorlekar och pedagogiskt utmanande elevunderlag. Skolorna klarar också en lägre grad av lärarstabilitet.

Myndigheten för Skolutveckling menar att småskolor har flera utmaningar i att skapa en likvärdig undervisning. Det finns svårigheter i

- Små skolor är känsliga för svängningar i elevunderlag
- Lärarstabilitet verka negativt på skolutveckling
- Interna kommunikationen blir känsligare
- Intryck utifrån blir färre
- Social kontroll kan verka självreglerande
- Kompetensluckor

Tillfrågade kommuner i Boverkets rapport *Skolans nya plats i staden* planerar alla för betydligt större skolor och hänvisar till just minskad sårbarhet och ökad lokaleffektivitet. Större skolor kan erbjuda ett större utbud med ökad attraktivitet som resultat.

I forskning kring effekterna av större skolenheter menar elevhälsokonsulent Malin Valsö att det finns ett ”gyllene snitt” gällande ett elevantal på 300-500 elever. Risken med för stort elevantal är att det relationella arbetet blir lidande. Andra forskare menar att 1 000 elever är ett övre tak som justeras ner till 600 elever om det finns många elever med svåra socioekonomiska förutsättningar. Orsaken är att relationerna mellan elever och lärare förbättras kraftigt vid lägre elevantal (Darling-Hammond, et al., 2002).

²⁹ Boverket 2017:16 *Skolans nya plats i staden* s. 30

Docent Carl-Henrik Adolfsson (Linnéuniversitetet) menar istället att skolans organisation är det avgörande och inte enbart storleken. Att bygga större skolor med mindre hemvister kan ”bygga in” små skolor i den stora skolan med bibehållen flexibilitet både lokal- och personalmässigt. Det är en modell som rekommenderas av många forskare och internationella myndigheter för skolutveckling.

Problemet är att sätta ett absolut elevantal som kan anses optimalt. Istället handlar det om skolan som arbetsmiljö och skolgårdens utformning tillsammans med en rad organisatoriska frågor.

Det finns röster som istället förespråkar mindre skolor då dessa uppvisas samma resultat som de större menar Åsa Moberg.³⁰

SKL har gjort en undersökning *Om sambandet mellan skolstorlek och utbildningsresultat* men ser inga större skillnader mellan undersökta skolor. Lokala skillnader i resultat beror istället på elevernas bakgrund, lärar- och rektorsbyten och undervisningskvalitet.³¹ Vad som inte undersökts närmare är om kanske skolor kan bli för små. Vad man ser är att det dock finns ekonomiska vinstarter med större skolor.

Skolans betydelse vid val av boendeort

Forskningen kring skolans direkta effekt på människors vilja att flytta till en ort är relativt begränsad. Viss forskning har bedrivits på storstadsregioner varför vi vet än mindre om övriga Sverige.

Studier finns på elever som ska börja i förskoleklass. Den påvisar att barnfamiljer i viss mån flyttar för att hamna i en bra skola. Det är 20 % vanligare att familjen flyttar när barnet ska börja förskoleklass och att flytten går till områden med en högre socioekonomisk status. Studien gäller bara flytt inom samma kommun. Företrädevis är det familjer med bra ekonomi som flyttar menar Fredrik W Andersson (filosofie doktor i nationalekonomi).³²

Studier kan dock påvisa att skolan är en av många verksamma faktorer i begreppet attraktiv stad som i sin tur kan hjälpa till att sporra människor till att flytta in i kommunen.

Läraryrket visar i en undersökning från 2018 att en bra skola är avgörande för två av tre föräldrar vid valet av bostadsort. Om inte skolan i kommunen håller den kvalitet som föräldrarna efterfrågar, kommer

³⁰ <https://skolvarlden.se/bloggar/asa-morberg/trenden-att-lagga-ner-byskolor-ar-forodande>

³¹ <https://skr.se/download/18.45167e4317e2b341b24ad0f7/1642681373687/7585-632-2.pdf>

³² <https://sverigesradio.se/artikel/7310128>

kommunen få betydligt svårare att attrahera yngre personer, som har eller planerar att skaffa barn, att flytta in.

Det finns såklart fler faktorer **bredvid en bra skola** så som variation i konsumtionen av upplevelser, kultur, att staden är estetiskt tilltalande och så vidare är viktiga motiv till att vilja flytta till en ort säger professorn i nationalekonomi vid handelshögskolan i Jönköping Charlotta Mellander. Hon styrker därmed tesen om att skolan är *en* beståndsdel i stadens attraktivitet.

När föräldrar och elever resonerar kring viktiga faktorer i val av skola finns det många som studerat just denna fråga.

Skolans inriktning och programutbudet tillsammans med skolans läge är viktiga faktorer och styrks i ett examensarbete från Högskolan Dalarna. De visar att skolvalet har gått ifrån att handla om att välja *bort* en skola med dåligt rykte till att idag mer aktivt söka sig *till* en skola med en specialprofilering eller med ett särskilt programutbud³³.

I ett examenarbete från Malmö Högskola uppger majoriteten av föräldrarna att skolvalet är ett beslut som barnen gör på egen hand. Högutbildade föräldrar påverka sina barn i högre utsträckning än lågutbildade. Men de hävdar samtidigt att det är barnet som tar det aktiva beslutet.³⁴

Vad anser föräldrar vara viktiga faktorer för att en skola ska anses bra.

- skolans inriktning
- programutbud
- de vill att eleverna blir sedda
- att det finns en god skolmiljö
- mindre klasser

När eleverna gör sina val är det både utbildningsrelaterade faktorer och faktorer som inte härrör till skolans kvalitet som spelar roll. Skolans rykte är en viktig faktor som eleverna beaktar före kunskapsresultat och andra kvalitetsmått.

Mikael Thelin visar i sin avhandling skillnader mellan elever med relativt låga betyg och elever med relativt höga betyg.³⁵ Elever med låga betyg lägger större vikt vid faktorer som inte direkt kan kopplas till skolornas kvalitet (gratis körkortsutbildning, avstånd, kompisars val mm). Akademiska attribut var mest relevant för elever med högre betyg.

³³ www.diva-portal.se/smash/get/diva2:518203/FULLTEXT01.pdf

³⁴ www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1489514/FULLTEXT01.pdf

³⁵ <https://www.uu.se/nyheter/artikel/?id=4840&typ=pm>

Elevers pendling

I Skolverkets rapport *Skolmarknadens geografi* delas Sverige in i skolmarknader. Det vill säga ett område där skolpendling binder samman två eller fler kommuner. Kommungränser beskriver därmed inte längre upptagningsområden på bästa sätt.

Utvecklingen är att skolmarknaderna blir färre och allt vidare i omkrets. Man kan se att kommuner som innan var relativt självförsörjande nu ser en allt större utpendling i riktning mot större utbildningsorter (utbildningscentra). Det skapas i många fall en kedjereaktion där orters som tappar åt ett håll kan få elever från andra mindre orter i närheten.

Påverkansfaktorer gällande levers pendling är bland annat hur väl kommunen samverkar med andra skolor samt hur existerande infrastruktur fungerar. Samverkan har ökat mycket sedan 1990-talet menar (Statskontoret 2005) och berörda parter har insett att det kan leda till effektivare resursanvändning, en administrativ effektivitet samt en regional utveckling. Med ett ökat samarbete kan förutsägbarheten öka.

Villigheten att pendla påverkas av

- snabbhet
- flexibilitet
- bekvämlighet

Tidigare studier av arbets- och skolpendling visar att restid, tillgängliga färdmedel och ekonomiska incitament (till exempel subventionering av resekostnader) är av stor betydelse. Skolpendling följer ungefär samma mönster som arbetspendling som båda hamnar på en 40-45 minutersgräns för enkel resa.

Kommuner som beskrivs som lokala skolmarknader (som varken har en stor in- eller utpendling) har minskat. Enligt Skolverket är Sölvesborg en ut- och inpendlingskommun med de möjligheter och utmaningar som det medför.

Med en pendling över allt större geografiskt område förändras förutsättningarna för elever och huvudmän. Resultatet blir färre lokala skolmarknader där tidigare utbildningscentra fått karaktären av regionalt centra. Många kommuner som tidigare utbytt elever har nu tappat till en större centralkommun.

Konkurrensen på gymnasimarknaden har ökat och utvecklingen går mot färre och större utbildningscentra, där storstäderna i regel vinner matchen.³⁶

³⁶ <https://allastudier.se/tips-o-fakta/124-000-gymnasister-pendlar-varje-dag-16454>

Precis som tidigare forskning pekat på sträcker sig konkurrensen mellan skolor över kommungränserna. Den här studien har visat att oavsett vilken typ av regional marknad som denna konkurrenssituation finns på så är det främst skolorna i utpendlingskommuner samt in-och utpendlingskommuner som blir förlorare i konkurrensen.³⁷

Kontentan av Skolverkets rapport blir att allt fler kommuner kommer få en utpendling till växande centrumkommuner och för Sölvesborgs del innebär det en allt större konkurrens från bland annat Kristianstad. Men till skillnad från rena utpendlingskommuner finns en öppning för att öka vår inpendling. Lokaliserat nära kommunikationsmedel (tåg) som både är snabbt, flexibelt och bekvämt finns både möjligheter och utmaningar i en allt vidare skolmarknad.

Fler kommuner har valt att minska sitt utbud för att istället hänvisa elever till andra kommuner. Annan väg är att konkurrera med ett bra och eftersökt programutbud.

En attraktiv kommunal verksamhets påverkan på befolkningsutvecklingen

Frågan om en kommun kan påverka befolkningsutvecklingen positivt genom en attraktiv verksamhet är svår att svara på med ett enkelt ja eller nej. Det är så många olika faktorer som påverkar befolkningsutvecklingen varför orsakssambanden är svåra att påvisa. Det är särskilt tydligt om man isolerar en enskild verksamhet som t.ex. skola och utbildning. När en kommun, stad eller stadsdel lyckas samordna utvecklingen till flera insatser eller åtgärder som uppfattas som positiva, så tycks dock bilden av den attraktiva kommunen bidra till ökad inflyttning. Attraktionen utgörs på så sätt mer av helheten än av delarna samtidigt som varje del behöver bidra till helhetsbilden. Utifrån den slutsatsen blir utbildningsverksamheten både viktig och avgörande för hur kommunen uppfattas. En negativ bild av skolan kan bidra till att barnfamiljer väljer bort ett boende till förmån för något annat. Om skolan inte sticker ut som verksamhet utan uppfattas som "normal" eller "medioker", så har den låg påverkan på bilden av kommunen. När utbildningsverksamheten sticker ut som positiv och attraktiv så bidrar det till den attraktivitet som i sin tur påverkar befolkningsutvecklingen. Frågor att ha med sig i framtagandet av strategier för ökad attraktion och därmed ökad inflyttning handlar då om vad som uppfattas som attraktivt och vad som bidrar till att den attraktiviteten uppstår. En komplexitet är att olika saker kan vara olika attraktiva för olika grupper av människor. Centralt är därför också att definiera vilka grupper av människor som man vill göra kommunen attraktiv för. En satsning på unga medborgare och barnfamiljer behöver ha en strategi med just de grupperna i fokus.

³⁷ www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1174745/FULLTEXT01.pdf

Utredningsförslag - Skollokalsinvesteringar

Oförändrad skolorganisation (scenario 1)

I scenario 1 utgår utredningen från att skolorganisationsutredningens tre skolor till sin grundfunktion i huvudsak är oförändrade. Varje skola har var för sig ett behov av större anpassningar utifrån verksamhetens behov tillsammans med krav i lag och förordning. Konkret innebär det att nuvarande skolstruktur är grunden för åtgärder i skollokalerna. Möllebacksskolan organiserar fortsatt förskoleklass och årskurserna 1-6 samt ett integrerat fritidshem, Bokelundsskolan är en ren högstadieskola med årskurserna 7-9 och Furulundsskolan anpassas utifrån nuvarande programstruktur vilket förutsätter att utbildningen organiseras på flera verksamhetsplatser. Omfattningen av investering i respektive fastighet avgörs av dess tekniska status tillsammans med verksamhetens behov. De olika skolorna har renoverats i olika steg i olika tidsperioder varför investeringsbehoven också varierar mellan skolorna. Gemensamt är ett behov av att skollokalerna anpassas för att möta de behov en modern utbildning kräver. Centralt är behovet av tillgänglighetsanpassningar, utbud av salar med funktioner för olika ämnen och olika stora elevgrupper och arbetsrum för personal. Till detta finns behov av åtgärder för ventilation och värme samt mer eller mindre åtgärder för underhåll av fastigheterna så som tak, dörrar, fönster, hissar etc. Skolgårdarna har också behov av översyn tillsammans med åtgärder för parkeringar och trafiksituationen i övrigt runt och på skolenheterna.

Om utredningen av fastigheternas tekniska status påvisar ett sammantaget lågt investeringsbehov kan scenario 1 i det korta perspektivet vara det mest kostnadseffektiva. Det bidrar inte i någon större utsträckning till att förändra bilden av skolan i Sölvesborg varför eventuella synergieffekter sannolikt inte kan räknas in. Det är viktigt att göra en sammanvägd bedömning av investeringsbehovet i de tre skolfastigheterna. En skolas stora behov av åtgärder kan lösas mer ekonomiskt tillsammans med investering i en annan skola med ett lägre investeringsbehov. Kostnaden kan då sammantaget bli lägre samtidigt som det uppstår ett mervärde. En viktig aspekt att beakta är att skolan, lokalmässigt bidra till en likvärdig utbildning. Idag saknas viktiga förutsättningar så som grupprum och specialsalar, på framför allt Möllebacksskolan.

Utvecklad och samlad skolorganisation (scenario 2)

Scenario 2 utgår från att behovet av investering i skolfastigheterna på ett rationellt sätt bäst tillgodoses genom ett byggande av nya skolor. Bedömningen är att Möllebacksskolan är den skola som är i störst behov av lokalmässiga anpassningar. Grundstrukturen i fastigheten är gammal och stödjer i låg utsträckning behoven i en modern skolorganisation. Det saknas

ändamålsenliga undervisningslokaler för olika gruppstorlekar. Antalet toaletter är för litet och tillgängligheten är bristfällig. Trafiksituationen runt skolan är inte bra och samtidigt svår att lösa.

Bokelundsskolan har behov av åtgärder som kräver en större investering. Det är ventilation och värme tillsammans med tak, dörrar och fönster som inte håller en önskvärd nivå.

Sammantaget kan Bokelundsskolans nuvarande placering vara utgångspunkt för att bygga en ny skola för förskoleklass och årskurserna 1-9 inklusive fritidshem för elever upp till och med årskurs 6 (vårterminen det år barnet fyller 13 år). En ny skola kan byggas i två plan och vara uppdelad så nuvarande enhetsorganisation, med en uppdelning av skolenheter, rektorsorganisation mm i en 7-9-skola och en F-6-skola, bibehålls. Skolan får en tydlig koppling till infrastruktur så som ishall, idrottsplats, idrottshall och grönområden med friluftsspår. Placeringen bidrar till en förbättrad trafiksituation då skolan får en naturlig koppling till cykelvägar samt att ytor för lämning och hämtning av barn kan tillgodoses. Skolans eller skolornas utformning samt hur ytan kan disponeras behöver beskrivas utifrån gällande detaljplan för området. Det koncentrerade skolområdet ger samordningsvinster för organisationen som i sin tur bidrar till lägre driftkostnader.

En avyttring av Möllebacksskolan kan bidra till en finansiering av den nya skolan samt ge möjlighet till en förtätning av bostäder i centrala Sölvesborg.

Furulundsskolan hanteras i scenario 2 på samma sätt som i scenario 1 utifrån det utreda investeringsbehovet. Bristerna med en utspridd gymnasieskola kvarstår i det här förslaget.

Skolorganisation för strategisk utveckling av kommunen (scenario 3)

I scenario 3 föreslås en organisation av skolan i Sölvesborg som bidrar till att öka attraktiviteten inom utbildningsverksamheten vilket också kan bidra till en annan bild eller självbild hos medborgarna. Förslaget ger utrymme för att ställa om lokaler i centrala Sölvesborg att till exempel användas för att samla ihop utspridd kommunal administration, vilket kan frigöra lokaler för boende eller annan verksamhet. Man kan också skapa kontorslokaler för distansarbete som ett led i att marknadsföra Sölvesborg som en boendekommun. Som boende i Sölvesborg kan man då, med goda kommunikationer parat med infrastruktur för distansarbete, arbeta i till exempel Lund-/Malmöregionen. Man arbetar då några dagar i veckan på sitt kontor i Sölvesborg men tillhör ett företag som verkar regionalt, nationellt eller internationellt.

Möllebacksskolan och Bokelundsskolan hanteras i scenario 3 på samma sätt som i scenario 2.

Furulundsskolan med utbildning för gymnasieskola och anpassad gymnasieskola föreslås flytta till en nybyggd gymnasieskola i innerhamnen. En nybyggd skola i innerhamnsområdet skapar förutsättningar för en samlad gymnasieutbildning i Sölvesborg. Placeringen vid havet ger unika möjligheter till att utveckla skolans programutbud samtidigt som närheten till allmänna kommunikationer ger förutsättningar för en ökad inpendling av elever från andra kommuner. Nya program eller inriktningar kan generera ett ökat elevantal inom ungdomsgymnasiet. En attraktiv skola ger i sig ett mervärde i marknadsföringen av våra gymnasieutbildningar.

En ny gymnasieskola skapar möjligheter för att integrera verksamhet, funktioner och service som kan bidra till positiva synergieffekter för kommunen. Skolan kan inrymma funktioner för vuxenutbildning, lärcenter och teater/konsertlokal. Med fokus på utbildning så kan ett lärcentrum i anslutning till en gymnasieskola erbjuda studenter stöd och vägledning på plats av ämnesutbildade lärare, i deras universitets- eller högskolestudier. Ett ökat intresse för distansstudier parat med stödjande organisation och infrastruktur kan bidra till ökad attraktion för de utbildningar som möjliggörs på hemorten. Den planering som kommunen gör avseende bostäder i den framtida stadsdelen i innerhamnen, kan också erbjuda studentbostäder. Det kan ge elever från annan kommun, som vill studera på gymnasial nivå med inriktning som inte erbjuds i hemkommunen, möjlighet till ett anpassat boende med stöd från huvudmannen. Exempel på sådan utbildning är nuvarande nationella idrottsutbildningen med inriktning fotboll. Även den som studerar på universitetsnivå kan flytta hemifrån till ett studentboende utan att lämna kommunen.

Furulundsskolan kan utifrån det här förslaget anpassas för att användas till nämnda funktioner alternativt avyttras som direkt finansiering av investering i en ny gymnasieskola.

Referenser

SKR. (2022). *Välfärdens kompetensförsörjning*. Sveriges Kommuner och Regioner.

Artiklar

Glöm blandstaden – den är en dyr och ineffektiv utopi
www.gp.se/debatt/gl%C3%B6m-blandstaden-den-%C3%A4r-en-dyr-och-ineffektiv-utopi-1.3904145

Digitala länkar

www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1475306/FULLTEXT01.pdf
www.skanska.se/om-skanska/press/kalender/inbjudan-webbinar-den-17-6-hur-vill-vi-bo-och-arbeta/
<https://fastighetstidningen.se/stockholms-hem-testar-kontorshubb/>
<https://vision.se/tidningenvision/arkiv/2022/nr5/kommunen-startar-en-hub/>
<https://publector.org/embed/publication/Utveckla-svenska-stader>
<https://www.abo.fi/nyheter/hur-ser-framtidens-stader-ut/>
<https://www.gu.se/nyheter/hbtq-vanlighet-for-att-locka-den-kreativa-klassen>
<https://www.selecta.com/se/sv/stories/generation-z>
www.arkitekt.se/app/uploads/2020/12/Helena-Paulsson.pdf
<https://afry.com/sv/nyhetsrum/pressmeddelanden/storstaderna-tapparnar-unga-vuxna-valjer-var-de-vill-bo>
www.regeringen.se/contentassets/0281fc3fcdff42f296b02d1388f527d5/delade-stader/
www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1475306/FULLTEXT01.pdf
<https://www.ri.se/sv/berattelser/sa-ska-vi-trivas-i-framtidens-stader>
www.boverket.se/sv/samhallsplanering/arkitektur-och-gestaltad-livsmiljo/arbetsatt/skolors-miljo/skolor-och-forskolor/
www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2017/skolans-nya-plats-i-staden.pdf
www.iva.se/globalassets/rapporter/framtidens-goda-stad/201705-iva-framtidensgodastad-delrapport-floden-n.pdf
<https://skolvarlden.se/bloggar/asa-morberg/trenden-att-lagga-ner-byskolor-ar-forodande>
<https://skr.se/download/18.45167e4317e2b341b24ad0f7/1642681373687/7585-632-2.pdf>
<https://sverigesradio.se/artikel/7310128>
www.diva-portal.se/smash/get/diva2:518203/FULLTEXT01.pdf
www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1489514/FULLTEXT01.pdf

<https://www.uu.se/nyheter/artikel/?id=4840&typ=pm>

www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1174745/FULLTEXT01.pdf

<https://allastudier.se/tips-o-fakta/124-000-gymnasister-pendlar-varje-dag-16454>

Uppsatser och rapporter

Erik Ljung & Kristina Mikuljan – *Vad ska du dit och göra?* s. 22-23

Tillväxtverket *Utveckla svenska städer – planera för smart tillväxt*

Elisabeth Nielsen Björk *Rätten till staden – en kritisk granskning av medborgardeltagande inom svensk stadsplanering*

Boverket 2017:16 *Skolans nya plats i staden*